

**Naruszenia zasad
demokratycznego państwa prawnego
i praworządności
przez rząd Donalda Tuska
po 13 grudnia 2023 r.**

Redakcja naukowa

Łukasz Bernaciński

RAPORTY INSTYTUTU ORDO IURIS

**Naruszenia zasad
demokratycznego państwa prawnego
i praworządności
przez rząd Donalda Tuska
po 13 grudnia 2023 r.**

Redakcja naukowa
Łukasz Bernaciński

www.ordoiuris.pl

**Naruszenia zasad
demokratycznego państwa prawnego
i praworządności
przez rząd Donalda Tuska
po 13 grudnia 2023 r.**

Redakcja naukowa
Łukasz Bernaciński

Wydawnictwo Naukowe Instytutu na rzecz Kultury Prawnej Ordo Iuris

Warszawa 2025

Redakcja naukowa

Łukasz Bernaciński

Recenzenci

Anna Łabno

Konrad Wytrykowski

Autorzy

Nikodem Bernaciak

Łukasz Bernaciński

Jędrzej Jabłoński

Redakcja

Agnieszka Bernacińska

Monika Radecka

Stan faktyczny i prawny na dzień 5 czerwca 2025 r.

Opracowanie graficzne, skład i łamanie

Ursines – Agencja Kreatywna. Błażej Zych

www.ursines.pl

Wydawca

Wydawnictwo Naukowe Instytutu na rzecz Kultury Prawnej Ordo Iuris

ul. Zielna 39, 00-108 Warszawa

www.ordoiuris.pl

ISBN (druk) 978-83-68211-68-9

ISBN (e-book) 978-83-68211-69-6

Cataloging-in-Publication (CIP) – Biblioteka Narodowa

Naruszenia zasad demokratycznego państwa prawnego
i praworządności przez rząd Donalda Tuska po 13 grudnia 2023 r. /

[redakcja naukowa Łukasz Bernaciński ; autorzy
Nikodem Bernaciak, Łukasz Bernaciński, Jędrzej
Jabłoński]. - Warszawa : Wydawnictwo Naukowe
Instytutu na rzecz Kultury Prawnej Ordo Iuris, 2025

© Copyright 2025 by Fundacja Instytut na rzecz Kultury Prawnej Ordo Iuris

Spis treści

Główne tezy	7
Wstęp – czy to już hybrydowy zamach stanu?.....	9
I. Atak na instytucje demokratyczne	11
1. Przejęcie mediów	11
1.1. Media publiczne.....	11
1.2. Naciski na media prywatne	13
2. Destrukcja wymiaru sprawiedliwości	14
2.1. Krajowa Rada Sądownictwa	15
2.2. Niezawistość sędziowska.....	18
2.3. Trybunał Konstytucyjny.....	19
2.4. Prokuratura.....	22
2.5. Uchylenie kontrasygnaty	23
2.6. Zawiadomienie Prezesa Trybunału Konstytucyjnego o podejrzeniu popełnienia przestępstwa zamachu stanu	24
3. Antydemokratyczne próby wpłynięcia na wynik wyborów	25
3.1. Kontrowersje związane ze składem Państwowej Komisji Wyborczej	26
3.2. Pozbawienie Prawa i Sprawiedliwości subwencji	27
3.3. Próba wyłączenia Izby Kontroli Nadzwyczajnej Sądu Najwyższego od orzekania o ważności wyborów prezydenckich.	28

3.4. Manipulowanie treścią komunikatów rządowego Ośrodka Analizy Dezinformacji w celu ukrycia, na czyją korzyść dochodziło do nielegalnego finansowania kampanii wyborczej	29
II. Zagrożone wolności obywatelskie	31
1. Niekonstytucyjne podważenie prawa do życia.....	31
2. Zakwestionowanie wolności sumienia i religii oraz konstytucyjnego modelu relacji państwa ze wspólnotami religijnymi	33
2.1. Zarządzenie Prezydenta miasta stołecznego Warszawy zakazujące ekspozycji symboli religijnych.....	34
2.2. Regularne wydawanie w niekonstytucyjnym trybie rozporządzeń regulujących zasady organizacji lekcji religii	35
3. Naruszenie prawa do sądu	36
3.1. Wygaszenie mandatów poselskich (posłów Kamińskiego i Wąsika)	36
3.2. Naruszenie immunitetu poselskiego posła Romanowskiego.....	37
3.3. Tymczasowe aresztowanie ks. Olszewskiego.....	38
3.4. Kontrowersje wokół śmierci Barbary Skrzypek.....	39
4. Ataki na wolność zgromadzeń	40
4.1. Marsz Niepodległości	40
4.2. Protesty rolnicze	42
Podsumowanie.....	43
Aneks	44
Bibliografia	46
Biogramy autorów.....	53

Główne tezy

- Rząd Donalda Tuska rozpoczął kadencję od bezprawnego, siłowego przejęcia mediów publicznych, co doprowadziło do przekształcenia TVP w narzędzie propagandy rządowej.
- Dziennikarze Telewizji Republika byli systematycznie wykluczani z rządowych konferencji prasowych, co zostało uznane przez sąd za próbę tłumienia krytyki prasowej.
- Sejm, bezpodstawnie podważając legalność funkcjonowania Krajowej Rady Sądownictwa, próbował wymusić rezygnację jej członków, między innymi drastycznie ograniczając jej budżet, co Trybunał Konstytucyjny uznał za niezgodne z Konstytucją.
- Minister Sprawiedliwości próbował odwołać szereg prezesów sądów powołanych od 2018 r. w sposób, który Trybunał Konstytucyjny uznał za sprzeczny z Konstytucją RP.
- Rząd systematycznie podważa status Trybunału Konstytucyjnego, a od marca 2024 r. w ogóle nie publikuje jego wyroków.
- Minister Bodnar pozbawił Prokuratora Krajowego Dariusza Barskiego jego funkcji, co Sąd Najwyższy i Trybunał Konstytucyjny uznały za sprzeczne z prawem, a następnie bezprawnie powołał na to miejsce Dariusza Korneluka.
- Premier Tusk ogłosił na platformie X cofnięcie kontrasygnaty udzielonej pod postanowieniem Prezydenta, mimo iż system prawny nie przewiduje takiej możliwości.
- Sejm naruszył proporcjonalność reprezentacji w Państwowej Komisji Wyborczej, umożliwiając PiS wskazanie tylko dwóch członków zamiast trzech i całkowicie wykluczając Konfederację, jednocześnie powołując kandydata Lewicy o kontrowersyjnych powiązaniach.
- Minister Finansów odmówił wykonania prawomocnej uchwały PKW nakazującej wypłatę subwencji dla PiS, wydanej po uchyleniu przez Sąd Najwyższy decyzji o odrzuceniu sprawozdania finansowego partii, samowolnie podważając orzeczenie sądowe.

- Sejm uchwalił ustawę wyznaczającą konkretnych sędziów do orzekania o ważności wyborów prezydenckich, co stanowi bezprecedensową ingerencję władzy ustawodawczej we władzę sądowniczą i narusza zakaz zmian prawa wyborczego na mniej niż 6 miesięcy przed wyborami.
- NASK wydał komunikat sugerujący, że jedna z tak zwanych „kampanii profrekwencyjnych” miała stanowić prowokację wymierzoną w Rafała Trzaskowskiego, podczas gdy okazało się, że organizatorem kampanii była spółka powiązana z amerykańską Partią Demokratyczną, co każe zadać pytanie, czy nie doszło do obejścia przepisów o finansowaniu kampanii wyborczej.
- Rząd próbował obejść wyrok Trybunału Konstytucyjnego zakazujący aborcji eugenicznej poprzez wydanie przez Minister Zdrowia „wytycznych” umożliwiających maksymalnie szeroką interpretację przesłanki zagrożenia zdrowia psychicznego matki, na podstawie których zabito dziecko w dziewiątym miesiącu ciąży w Szpitalu w Oleśnicy.
- Rafał Trzaskowski wydał zarządzenie zakazujące ekspozycji symboli religijnych w urzędzie miasta, które narusza konstytucyjną wolność sumienia i religii oraz realizuje nieistniejącą w polskim prawie zasadę neutralności światopoglądowej.
- Minister Edukacji Barbara Nowacka kilkakrotnie wydawała rozporządzenia dotyczące organizacji lekcji religii z pominięciem wymaganych prawem uzgodnień z Kościołem, co Trybunał Konstytucyjny uznawał za niekonstytucyjne, lecz ministerstwo ignorowało te orzeczenia.
- Marszałek Sejmu Szymon Hołownia wygasił mandaty posłów Kamińskiego i Wąsika, ignorując ich ułaskawienie przez Prezydenta RP w 2015 r., co zostało uznane przez Sąd Najwyższy i Trybunał Konstytucyjny za sprzeczne z prawem.
- Prokuratura bezprawnie zatrzymała posła Marcina Romanowskiego, ignorując jego immunitet jako członka Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy, a następnie dokonała przeszukania klasztoru dominikanów w Lublinie wbrew gwarancji nienaruszalności miejsc kultu.
- Ksiądz Michał Olszewski przebywał w areszcie przez osiem miesięcy w warunkach, które Rzecznik Praw Obywatelskich określił jako niehumanitarne traktowanie.
- Barbara Skrzypek zmarła trzy dni po czterogodzinnym przesłuchaniu prowadzonym przez prokurator Ewę Wrzosek bez udziału pełnomocnika przesłuchiwanej, w związku z czym wszczęto śledztwo w sprawie nieumyślnego spowodowania śmierci.
- Policja dokonała siłowego wejścia do siedziby organizatorów Marszu Niepodległości z naruszeniem procedur, natomiast Prezydent Warszawy konsekwentnie odmawiał rejestracji marszu.
- Policja rozbijała protesty rolnicze i aresztowała ich uczestników, którzy byli potem uniewinniani przez sądy.

Wstęp – czy to już hybrydowy zamach stanu?

Idea praworządności jest nie tylko koncepcją prawną, ale przede wszystkim polityczną. U swego zarania powstawała bowiem jako polityczna idea ograniczenia władzy prawem dla dobra i bezpieczeństwa ogółu. Celem praworządności od zawsze było zatem ograniczenie arbitralności rządów, a przez to ochrona praw i wolności obywateli.

13 grudnia 2023 r. w Polsce, po ośmiu latach rządów koalicji Prawo i Sprawiedliwość – Zjednoczona Prawica, powołany został nowy skład Rady Ministrów utworzonej przez koalicję centrolewicowej Koalicji Obywatelskiej, centrowo-liberalnej Polski 2050, agrarnego Polskiego Stronnictwa Ludowego oraz Lewicy. Nowy polski rząd z Donaldem Tuskiem na czele, działając w oparciu o doraźne uchwały kontrolowanej przez siebie większości parlamentarnej, nieformalne „wytyczne” i opinie zaprzyjaźnionych prawników, w ciągu kolejnych blisko 18 miesięcy podjął liczne bezprawne działania mające na celu fizyczną eliminację opozycji z przestrzeni publicznej, które godzą w fundamenty demokratycznego państwa prawnego, tworząc rewolucyjny porządek „sprawiedliwości okresu przejściowego” oraz „demokracji walczącej”. Pozaprawne środki zostały wykorzystane również w kampanii przed wyborami prezydenckimi mającymi miejsce w dniach 18 maja oraz 1 czerwca 2025 r.

W dniu ogłoszenia wyników wyborów prezydenckich, przegranych przez Rafała Trzaskowskiego popieranego przez obóz rządzący premier złożył deklarację, którą można odczytywać jako zapowiedź kontynuacji dotychczasowych praktyk. W orędziu wygłoszonym 2 czerwca 2025 r. Donald Tusk zadeklarował: „Plan awaryjny, zakładający trudną kohabitację, jest przygotowany. [...] Będziemy przedkładać gotowe projekty ustaw, ale, jeśli trzeba, będziemy rządzić i podejmować decyzje także przy próbującym blokować dobre zmiany prezydencie. Doświadczenie już mamy”¹. Wypowiedź została podsumowana słowami: „W demokracji walka nigdy się nie kończy”, co zdradza raczej marksistowskie konotacje z nieustającą walką klas niż z ideami towarzyszącymi funkcjonowaniu ustroju demokratycznego. Jeśli zatem premier zapowiada kontynuację walki, należy to jednoznacznie

¹ Wystąpienie umieszczone na profilu Donald Tusk @donaldtusk na platformie X z 2 czerwca 2025 r., <https://x.com/donaldtusk/status/1929598894217855467>, dostęp: 3 czerwca 2025 r.

odczytywać jako deformację klasycznego ustroju rządów obywateli i przekształcania go w swoiście rozumianą „demokrację walczącą” (przede wszystkim z wolą większości obywateli).

Łamanie zasad demokratycznego państwa prawnego i legalizmu stanowi poważną ingerencję w fundamenty ustrojowe, która nie ogranicza się w swych skutkach tylko do relacji między konstytucyjnymi organami państwa, lecz uderza bezpośrednio w wolności i prawa człowieka oraz obywatela. Szczególnie destrukcyjne działania podejmowane są w obszarze prawa do życia, wolności religii, prawa do sądu czy wolności zgromadzeń, dlatego też Autorzy obok przykładów *stricte* ustrojowych deliktów postanowili zaprezentować naruszenia przynajmniej w tych kilku kluczowych obszarach wolności i praw człowieka. Całość została opisana w możliwie najbardziej syntetyczny sposób oraz okraszona zdjęciami kluczowych dokumentów i grafik, które pozwolą się zapoznać Czytelnikowi z najważniejszymi źródłami. W odpowiednich miejscach raportu umieszczone zostały również kody QR prowadzące do portalu informacyjnego Obserwator Praworządności, na którym regularnie komentujemy aktualne problemy związane z naruszaniem praworządności w Polsce, dzięki czemu Czytelnik może łatwo śledzić aktualny stan prawny i polityczny w Polsce.

I. Atak na instytucje demokratyczne

1. Przejęcie mediów

Opis przypadków naruszeń zasad demokratycznego państwa prawnego przez rząd Donalda Tuska wypada zacząć od tematyki związanej z systemem medialnym w Polsce z co najmniej trzech powodów. Po pierwsze były to działania chronologicznie najwcześniejsze, które rozpoczęły się już w grudniu 2023 r. Po drugie rozpoczęcie rządów od siłowego przejęcia mediów publicznych było absolutnie konieczne dla nowej władzy w celu zapewnienia osłony medialnej dla kolejnych niepraworządnych działań polityków. Po trzecie pluralizm przekazu medialnego i wolność mediów to konieczne atrybuty demokratycznego państwa prawnego, w którym funkcjonowanie mediów powinno zostać co do zasady oddzielone od władzy ustawodawczej, wykonawczej i sądowniczej, a także powierzone niezależnym od powyższych władz podmiotom, po to by owa „czwarta władza” mogła aktywnie włączać się w proces kontroli wszystkich pozostałych rodzajów władzy².

Siłowe przejęcie telewizji publicznej oraz funkcjonowanie jawnie prorządowej stacji telewizyjnej TVN doprowadziło do monopolizacji przekazu, bowiem tylko te dwa podmioty w 2020 roku miały łącznie blisko 52% udziału w widowni telewizyjnej³, a jako źródło codziennych informacji o wydarzeniach w Polsce i na świecie wskazało je 55% respondentów⁴. Jako że sposób funkcjonowania mediów publicznych uznaje się za papierek lakmusowy stanu demokracji i zakresu respektowania podstawowych wolności i praw w danym kraju⁵, w telegraficznym skrócie przedstawione zostaną zagadnienia bezprawnego upolitycznienia mediów publicznych oraz ograniczania dostępu do informacji dziennikarzom stacji komercyjnych wraz z próbami tłumienia krytyki medialnej.

1.1. Media publiczne

Na mocy uchwały Sejmu RP z 19 grudnia 2023 r. w sprawie przywrócenia ładu prawnego oraz bezstronności i rzetelności mediów publicznych oraz Polskiej Agencji Prasowej, a więc aktu, który nie jest aktem prawa powszechnie obowiązującego, a jedynie wyrazem stanowiska kolegialnego organu, doszło do bezprawnego ataku na media publiczne.

2 Zob. szerz. Ł. Bernaciński, *Pluralizm mediów i pluralizm w mediach* [w:] B. Bałazy, Ł. Bernaciński, *Funkcjonowanie rynku medialnego w Polsce i innych wybranych państwach europejskich. Przeciwdziałanie koncentracji kapitału i ochrona pluralizmu mediów*, Warszawa 2021, s. 20.

3 Por. B. Bałazy, *Media w Polsce* [w:] B. Bałazy, Ł. Bernaciński, op. cit., s. 44.

4 B. Zalewski, *Bezprawne zmiany w mediach publicznych* [w:] *Rok dewastacji państwa prawa. Najważniejsze naruszenia praworządności i zasad demokracji przez rząd Donalda Tuska*, red. Ł. Bernaciński, Warszawa 2024, s. 21.

5 Por. M. Niedbała, *Zagrożenia dla niezależności i pluralizmu mediów* [w:] *Funkcjonowanie mediów w Polsce. Zagrożenia dla niezależności i wolności mediów*, red. Ł. Bernaciński, M. Niedbała, Warszawa 2023, s. 36.

**UCHWAŁA
SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

z dnia 19 grudnia 2023 r.

**w sprawie przywrócenia ładu prawnego oraz bezstronności i rzetelności mediów publicznych
oraz Polskiej Agencji Prasowej**

Monitor Polski

– 2 –

Poz. 1477

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej kierując się stojącym przed konstytucyjnymi organami państwa zadaniem naprawy fundamentów demokratycznego państwa prawnego oraz dobrem obywateli i interesem publicznym,

- uznaje za niedopuszczalne trwanie stanu jawnego naruszenia prawa oraz łamania przez jednostki publicznej radiofonii i telewizji oraz Polską Agencję Prasową prawa do informacji i zasady pluralizmu politycznego mającego swoje źródło w przepisach Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
- uznaje, że stan ten jest nieakceptowany przez większość społeczeństwa, czemu obywatele dali wyraz w wyborach 15 października 2023 r.,
- wzywa wszystkie organy państwa Rzeczypospolitej Polskiej do niezwłocznego podjęcia działań mających na celu przywrócenie ładu konstytucyjnego w zakresie dostępu obywateli do rzetelnej informacji i funkcjonowania mediów publicznych oraz w zakresie niezależności, obiektywizmu i pluralizmu w realizacji misji publicznej przez publiczną radiofonię i telewizję, a także w zakresie uzyskiwania i przekazu informacji przez Polską Agencję Prasową,
- w szczególności wzywa Skarb Państwa reprezentowany przez organ właścicielski spółek realizujących misję publiczną radiofonii i telewizji oraz Polskiej Agencji Prasowej S.A. do podjęcia niezwłocznie działań naprawczych służących realizacji celów określonych w niniejszej uchwale i zapewnienia należytego funkcjonowania jednostek publicznej radiofonii i telewizji oraz Polskiej Agencji Prasowej w zgodzie ze standardami państwa prawa w okresie przejściowym, tj. do czasu uchwalenia i wdrożenia stosownych rozwiązań legislacyjnych.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej zobowiązuje się do niezwłocznego przystąpienia do prac legislacyjnych zapewniających trwałe przywrócenie stanu zgodnego z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej we wskazanych obszarach funkcjonowania państwa.

Marszałek Sejmu: *S. Hołownia*

Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 19 grudnia 2023 r. w sprawie przywrócenia ładu prawnego oraz bezstronności i rzetelności mediów publicznych oraz Polskiej Agencji Prasowej, M.P. z 2023 r. poz. 1477 – fragment.

Tego samego dnia pełniący funkcję Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pułkownik Bartłomiej Sienkiewicz, jako organ wykonujący uprawnienia właścicielskie Skarbu Państwa (posiadającego 100% akcji w spółkach), działając na podstawie przepisów Kodeksu spółek handlowych, odwołał dotychczasowych prezesów Zarządów Telewizji Polskiej S.A., Polskiego Radia S.A. i Polskiej Agencji Prasowej S.A. oraz rady nadzorcze tych spółek. Minister w to miejsce powołał nowe rady nadzorcze, które powołały nowe zarządy spółek. Działania te zostały podjęte z naruszeniem przepisów ustawowych. Dnia 8 kwietnia 2024 r. Telewizja Polska S.A. została formalnie postawiona w stan likwidacji w celu ułatwienia przejścia ręcznej kontroli przez rząd – wbrew wyrokowi Trybunału Konstytucyjnego z 18 stycznia 2024 r. (sygn. K 29/23), który stwierdził, że postawienie w stan likwidacji byłoby sprzeczne z prawem. Kolejne miesiące pokazały, że było to działanie fasadowe, ukierunkowane wyłącznie na polityczne cele, bowiem postawiona w stan likwidacji spółka nadal działa w sposób niezakłócony, inwestuje, tworzy zupełnie nowe programy i próbuje się rozwijać, stając się jednocześnie ośrodkiem propagandowego przekazu nowej władzy.

11 kwietnia 2025 r. TVP transmitowała wydarzenie określone jako „Debata Przedwyborcza”. Wydarzenie to z jednej strony stanowiło poważne naruszenie obowiązków dotyczących przeprowadzania debat przez publiczną telewizję (zwłaszcza jeśli chodzi o równość szans, w tym możliwość udziału przez wszystkich kandydatów), a z drugiej strony może być uznane za prowadzenie agitacji wyborczej przez TVP na rzecz kandydata obozu rządzącego, Rafała Trzaskowskiego. Przewodniczący KRRiT zwrócił się do Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej z wnioskiem o zbadanie, czy nie doszło do naruszenia Kodeksu wyborczego w wyżej wymienionym zakresie⁶.

**To zagadnienie
aktualizujemy
na bieżąco tutaj:**

PL

ENG

1.2. Naciski na media prywatne

Od początku 2024 r. przedstawiciele rządu przynajmniej kilkakrotnie nie wpuścili na organizowane przez siebie konferencje prasowe dziennikarzy Telewizji Republika, która po bezprawnym przejęciu mediów publicznych przez rząd stała się jedną z najpopularniejszych telewizji informacyjnych w Polsce. W sprawie kilkakrotnie interweniował Rzecznik Praw Obywatelskich, który wskazał, że żaden przepis prawa powszechnie obowiązującego nie przyznaje kompetencji do oceny działalności nadawców i ewentualnego stosowania sankcji wobec nich organom administracji rządowej, w tym Ministrowi Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Działania rządu mogą ponadto stanowić naruszenie art. 54 Konstytucji, w myśl którego każdemu zapewnia się wolność wyrażania swoich poglądów oraz pozyskiwania i rozpowszechniania informacji, natomiast cenzura prewencyjna środków społecznego przekazu oraz koncesjonowanie prasy są zakazane; art. 14 Konstytucji, zgodnie z którym Rzeczpospolita Polska zapewnia wolność prasy i innych środków społecznego przekazu oraz art. 61 Konstytucji, zgodnie z którym do uzyskiwania informacji o działalności organów władzy publicznej oraz osób pełniących funkcje publiczne. Z kolei zgodnie z art. 2 Prawa prasowego⁷, organy państwowe, zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej, mają obowiązek stwarzać mediom warunki niezbędne do wykonywania ich funkcji i zadań, w tym również umożliwiać działalność redakcjom dzienników i czasopism zróżnicowanych pod względem programu, zakresu tematycznego i prezentowanych postaw.

⁶ Pismo Przewodniczącego KRRiT do Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej z 14 kwietnia 2025 r., <https://www.gov.pl/web/krrit/pismo-przewodniczacego-krrit-do-przewodniczacego-panstwowej-komisji-wyborczej>, dostęp: 23 maja 2025 r.

⁷ Ustawa z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe (Dz. U. z 1984 r. Nr 5, poz. 24).

Powyższe działania przedstawicieli rządu stały się przedmiotem skargi Telewizji Republika o naruszenie dóbr osobistych, na kanwie której Sąd Okręgowy w Warszawie, IV Wydział Cywilny, wydał 3 lipca 2024 r. wyrok w I instancji (sygn. IV C 306/24), nakazujący Ministrowi Kultury i Dziedzictwa Narodowego przeproszenie Telewizji w związku z podejmowanymi w ocenie sądu próbami tłumienia krytyki prasowej.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie uchylił 9 kwietnia 2025 r. (sygn. VI Sa/Wa 2952/24) decyzję nr DR-89/2024 Przewodniczącego Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji z 2 lipca 2024 r.⁸ oraz uchwałę KRRiT z 21 czerwca 2024 r. rozstrzygające postępowanie o udzielenie koncesji na rozpowszechnianie dwóch programów telewizyjnych na ogólnopolskim multipleksie telewizyjnym MUX-8. W zaskarżonej decyzji Przewodniczący KRRiT zdecydował się przyznać miejsce na multipleksie telewizyjnym Telewizji Republika oraz wPolsce24, czyli dwóm największym konserwatywnym nadawcom telewizyjnym w naszym kraju. Wyrok sądu nie jest prawomocny. Przewodniczący KRRiT zapowiedział, że niezwłocznie po doręczeniu wyroku z uzasadnieniem złoży skargę kasacyjną do Naczelnego Sądu Administracyjnego. Utrzymanie wyroku w mocy będzie oznaczało konieczność powtórzenia postępowania o udzielenie koncesji, a do czasu jego rozstrzygnięcia Telewizja Republika i wPolsce 24 musiałyby wstrzymać nadawanie w ramach telewizji naziemnej. Takie rozwiązanie wpłynęłoby negatywnie na pluralizm mediów w Polsce. Pozbawienie dwóch jedynych ogólnopolskich stacji telewizyjnych prezentujących linię krytyczną wobec obecnego rządu dostępu do telewizorów stanowiłoby istotny cios w swobodę debaty publicznej.

2. Destrukcja wymiaru sprawiedliwości

Umowa koalicyjna zawarta przez przedstawicieli Koalicji Obywatelskiej, Trzeciej Drogi i Nowej Lewicy 10 listopada 2023 r., a więc na ponad miesiąc przed faktycznym objęciem rządów przez obecny rząd, stanowiła w swym punkcie drugim: „Przywrócimy porządek prawny, zachwiany przez działania poprzedników. Sądy będą wolne od nacisków politycznych, prokuratura będzie niezależna i apolityczna. Zapewnimy legalność funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości i sądownictwa konstytucyjnego. Dołożymy wszelkich starań, aby przywrócić konstytucyjny i apolityczny kształt Krajowej Rady Sądownictwa i Sądu Najwyższego [...]”⁹. W rzeczywistości program rządu w obszarze „przywracania praworządności” wyznaczają dwie wypowiedzi premiera Donalda Tuska, który w kontekście przemówienia mediów publicznych obiecywał 21 listopada 2023 r.,

Wpis profilu Kancelaria Premiera @PremierRP na platformie X, 10 września 2024 r., <https://x.com/PremierRP/status/1833514578077995040>, dostęp: 23 maja 2025 r.

⁸ Tekst decyzji jest dostępny na stronie KRRiT pod adresem: <http://www.archiwum.krrit.gov.pl/KoncesjeSync/Decyzje/873a2024-t/DR-892024.pdf>, dostęp: 23 maja 2025 r.

⁹ Umowa koalicyjna, <https://platforma.org/upload/document/203/attachments/433/UmowaKoalicyjna.pdf>, dostęp: 23 maja 2025 r.

czyli jeszcze przed objęciem rządów, że „[...] to będzie zgodnie z prawem, tak jak my je rozumiemy [...]”¹⁰. Drugą „programową” wypowiedź Donald Tusk wygłosił 10 września 2024 r.: „Jeśli chcemy przywrócić ład konstytucyjny oraz fundamenty liberalnej demokracji, musimy działać w kategoriach demokracji walczącej. Oznacza to, że prawdopodobnie nie raz popełnimy błędy lub podejmiemy działania, które według niektórych autorytetów prawnych mogą być nie do końca zgodne z literą prawa, ale nic nie zwalnia nas z obowiązku działania”.

W niniejszym rozdziale zaprezentowane zostaną aktywności, które zdecydowanie wpisują się w eufemistycznie sformułowaną obietnicę działania „nie do końca zgodne z literą prawa”.

**To zagadnienie
aktualizujemy
na bieżąco tutaj:**

PL

ENG

2.1. Krajowa Rada Sądownictwa

20 grudnia 2023 r. Sejm przyjął uchwałę w sprawie usunięcia skutków kryzysu konstytucyjnego w kontekście pozycji ustrojowej oraz funkcji Krajowej Rady Sądownictwa w demokratycznym państwie prawnym (M.P. poz. 1457), w której uznaje za niebyłe wszystkie uchwały Sejmu z okresu 2018–2022 dotyczące wyboru członków Krajowej Rady Sądownictwa (konstytucyjnego organu, którego zadaniem jest stanie na straży niezależności sądów i niezawisłości sędziów), a wszyscy członkowie Rady są wezwani do niezwłocznego zaprzestania działalności w tym organie. Jest to działanie sprzeczne z art. 186 i art. 187 Konstytucji RP. Jeszcze tego samego dnia, 20 grudnia, Krajowa Rada Sądownictwa oświadczyła, że uchwała Sejmu jest sprzeczna z Konstytucją¹¹.

12 kwietnia 2024 r. Sejm przyjął ustawę¹², w której przewidziano, sprzeczne z Konstytucją, skrócenie kadencji Krajowej Rady Sądownictwa oraz zakaz kandydowania do niej dla sędziów powołanych od 2018 r. Dnia 1 sierpnia 2024 r. Prezydent RP skierował przedmiotową ustawę do Trybunału Konstytucyjnego w trybie tak zwanej kontroli prewencyjnej. Powyższe propozycje zostały również negatywnie ocenione przez Komisję Wenecką w jej opinii z 8 maja 2024 r.¹³

10 Donald Tusk: *Będą komisje śledcze – konferencja prasowa*, 21.11.2023, nagranie na kanale YouTube: Donald Tusk – kanał oficjalny, <https://www.youtube.com/watch?v=8eL0Ov5T2pc>, 48:52–49:15, dostęp: 23 maja 2025 r.

11 Uchwała Prezydium Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 20 grudnia 2023 r., <https://krs.pl/pl/aktualnosci/2331-uchwala-prezydium-krajowej-rady-sadownictwa-z-dnia-20-grudnia-2023-r.html>, dostęp: 23 maja 2025 r.

12 Ustawa z dnia 12 lipca 2024 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, [https://orka.sejm.gov.pl/opinie10.nsf/nazwa/219_u/\\$file/219_u.pdf](https://orka.sejm.gov.pl/opinie10.nsf/nazwa/219_u/$file/219_u.pdf), dostęp: 23 maja 2025 r.

13 CDL-PI(2024)009-e, Poland – Urgent Joint Opinion of the Venice Commission and the Directorate General of Human Rights and Rule of Law of the Council of Europe on the draft law amending the Law on the National Council of the Judiciary of Poland, <https://www.venice.coe.int/webforms/>

6 września 2024 r. Minister Sprawiedliwości przedstawił założenia zmian legislacyjnych¹⁴, w myśl których sędziowie powołani od 2018 r. mogliby nadal sprawować swoje funkcje, o ile złożyliby „czynny żal”. Powyższe propozycje zostały ponownie skrytykowane przez Komisję Wenecką w jej opinii z 14 października 2024 r.¹⁵

**UCHWAŁA
SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

z dnia 20 grudnia 2023 r.

**w sprawie usunięcia skutków kryzysu konstytucyjnego w kontekście pozycji ustrojowej
oraz funkcji Krajowej Rady Sądownictwa w demokratycznym państwie prawnym**

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej wzywa członków Krajowej Rady Sądownictwa, wybranych do jej składu wbrew Konstytucji RP, do niezwłocznego zaprzestania działalności w Krajowej Radzie Sądownictwa, gdyż ta podważa porządek konstytucyjny Rzeczypospolitej Polskiej.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej deklaruje podjęcie działań na rzecz przywrócenia zgodności stanu prawnego ze standardami konstytucyjnymi oraz międzynarodowymi, a także wzywa organy władzy publicznej, w szczególności Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, do niezwłocznego podjęcia działań mających na celu przywrócenie Krajowej Radzie Sądownictwa pozycji ustrojowej oraz funkcji określonych w Konstytucji RP i właściwych dla demokratycznego państwa prawnego.

Uchwała podlega publikacji w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

Marszałek Sejmu: *S. Hołownia*

Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 20 grudnia 2023 r. w sprawie usunięcia skutków kryzysu konstytucyjnego w kontekście pozycji ustrojowej oraz funkcji Krajowej Rady Sądownictwa w demokratycznym państwie prawnym (M.P. z 2023 r. poz. 1457) – fragment.

18 grudnia Rada Ministrów przyjęła uchwałę¹⁶, w myśl której – bez podstawy prawnej – akty wydawane przez Krajową Radę Sądownictwa oraz przez Sąd Najwyższy w składach, w których znajdują się osoby powołane od 2018 r., będą opatrywane adnotacją podważającą status tych organów.

W grudniu pojawiły się również doniesienia medialne sugerujące, że w Sądzie Apelacyjnym w Warszawie wszyscy sędziowie powołani od 2018 r. zostali sztucznie wydzieleni do osobnej sekcji, co miało na celu wyłączenie ich z systemu losowego przydziału spraw.

13 stycznia 2025 r. Sejm przyjął ustawę budżetową na rok 2025¹⁷, która przewidywała znaczące zmniejszenie budżetu Krajowej Rady Sądownictwa, uniemożliwiające jej prawidłowe funkcjonowanie. Prezydent Rzeczypospolitej skierował ustawę do Trybunału Konstytucyjnego w celu zbadania

documents/?pdf=CDL-PI(2024)009, dostęp: 23 maja 2025 r.

14 Nowe rozwiązania dotyczące zmian w sądownictwie, Gov.pl, 6 września 2024 r., <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/nowe-rozwiazania-dotyczace-zmian-w-sadownictwie>, dostęp: 23 maja 2025 r.

15 CDL-AD(2024)029-e, Poland – Joint Opinion of the Venice Commission and the Directorate General Human Rights and Rule of Law on European standards regulating the status of judges, adopted by the Venice Commission at its 140th Plenary Session (Venice, 11–12 October 2024), [https://venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2024\)029-e](https://venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2024)029-e), dostęp: 23 maja 2025 r.

16 Uchwała Nr 162 Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2024 r. w sprawie przeciwdziałania negatywnym skutkom kryzysu konstytucyjnego w obszarze sądownictwa (M.P. z 2024 r. poz. 1068).

17 Ustawa budżetowa na rok 2025 z dnia 9 stycznia 2025 r. (Dz. U. poz. 63).

zgodności tych jej przepisów z Konstytucją. W wyroku z 6 maja 2025 r. (sygn. K 2/25) Trybunał stwierdził, że ustawa jest w tym zakresie niezgodna z Konstytucją.

4 kwietnia powołany przez ministra A. Bodnara Rzecznik Dyscyplinarny *ad hoc* (rzecznik powołany osobiście przez ministra do konkretnej sprawy – funkcja dość kontrowersyjna z punktu widzenia niezawisłości sędziowskiej) Cezariusz Baćkowski przedstawił 18 sędziom zarzuty dyscyplinarne – jedynym przewinieniem dyscyplinarnym tychże sędziów miałoby być to, że w okresie od stycznia 2018 r. do marca 2025 r. zasiadali oni w Krajowej Radzie Sądownictwa, ukształtowanej w trybie ustawy z 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3).

Postępowanie dyscyplinarne wobec sędziów Krajowej Rady Sądownictwa

04.04.2025

Rzecznik Dyscyplinarny Ministra Sprawiedliwości postawił zarzuty dyscyplinarne sędziom-członkom nieprawidłowo powołanej Krajowej Rady Sądownictwa.

Zarzuty postawiono sędziom:

- Sądu Rejonowego dla Krakowa - Podgórze w Krakowie - Ireny Bochniak,
- Sądu Rejonowego w Malborku - Katarzyny Chmury,
- Sądu Apelacyjnego w Warszawie - Dariusza Drajewicza,
- Sądu Rejonowego w Słubicach - Jarosława Dudzicza,
- Sądu Okręgowego w Krośnie - Grzegorza Furmankiewicza,
- Sądu Rejonowego Poznań - Stare Miasto w Poznaniu - Marka Jaskulskiego,
- Sądu Okręgowego w Słupsku - Joanny Kołodziej-Michałowicz,
- Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy w Warszawie - Jędrzeja Kondka,
- Sądu Okręgowego w Sosnowcu - Ewy Łapińskiej,
- Sądu Rejonowego w Biłgoraju - Zbigniewa Łupiny,
- Sądu Okręgowego w Częstochowie - Leszka Mazura,
- Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie - Macieja Mitery,
- Sądu Rejonowego w Nowym Targu - Krystyny Morawa-Fryźlewicz,
- Sądu Rejonowego w Olsztynie - Macieja Nawackiego,
- Sądu Okręgowego w Krakowie - Dagmary Pawełczyk-Woickiej,
- Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie - Rafała Puchalskiego,
- Sądu Rejonowego w Wieliczce - Pawła Styry,
- Sądu Okręgowego w Warszawie - Stanisława Zduna,

Sędziowie-członkowie Krajowej Rady Sądownictwa, powołani w trybie ustawy z 8 grudnia 2017 r., usłyszeli zarzuty dyscyplinarne w związku ze swoim udziałem w działalności tego organu. KRS, ukształtowana w nowym modelu, nie zapewniała niezależności od władzy ustawodawczej i wykonawczej, a jej funkcjonowanie miało trwały wpływ na proces nominacyjny sędziów. W efekcie podważało to prawo obywateli do rozpoznania ich spraw przez niezawisły i bezstronny sąd ustanowiony ustawą, gwarantowane zarówno w Konstytucji RP, jak i aktach prawa międzynarodowego i europejskiego. Działalność Rady wspierała reorganizację wymiaru sprawiedliwości, naruszając jego odrębność oraz konstytucyjny trójpodział władz. Członkowie KRS nie podejmowali również działań na rzecz ochrony sędziów stających w obronie praworządności, wobec których prowadzono postępowania dyscyplinarne o charakterze represyjnym.

11 kwietnia 2025 r. Wiceminister Sprawiedliwości Dariusz Mazur udostępnił informacje o kolejnej wersji reformy wymiaru sprawiedliwości. Tym razem projekt zakładał cofnięcie na wcześniejsze stanowiska sędziów, którzy zostali awansowani od 2018 r. oraz usunięcie w ogóle z funkcji sędziów osób, które weszły do zawodu z innych profesji prawniczych. Projekt narusza konstytucyjne zasady nieusuwalności sędziów w taki sam sposób jak wcześniejsze propozycje ministerstwa.

24 kwietnia 2025 r. ministerstwo przedstawiło projekt ustawy o przywróceniu ładu konstytucyjnego w sądownictwie¹⁸, który ponownie przewiduje usunięcie sędziów z mocy ustawy – wbrew gwarancjom Konstytucji.

PODZIAŁ NA GRUPY JAK ZOSTANĄ PODZIELENI NIEPRAWIDŁOWO POWOŁANI SĘDZIOWIE?		
GRUPA ZIELONA	GRUPA ŻÓŁTA	GRUPA CZERWONA
ok. 900 osób	ok. 1200 osób	ok. 430 osób
początkujący sędziowie, często w przymusowej sytuacji	awansowali przed niekonstytucyjną KRS	osoby, które doszły do zawodu sędziowskiego z innych zawodów poprzez niekonstytucyjną KRS
zostaną zatwierdzeni przez legalną KRS	zostaną cofnięci na poprzednie stanowiska, z delegacją ustawową na dwa lata na obecnym stanowisku	wrócą do swoich poprzednich zawodów (za zgodą korporacji) / będą mogli zostać referendarzami

Źródło: Wpis na profilu Dariusz Mazur @Dariusz_Mazur na platformie X z 11 kwietnia 2025 r., https://x.com/_Dariusz_Mazur/status/1910729704635596950, dostęp: 23 maja 2025 r.

**To zagadnienie
aktualizujemy
na bieżąco tutaj:**

PL

ENG

2.2. Niezawistość sędziowska

Minister Sprawiedliwości podjął próby odwołania szeregu prezesów sądów (między innymi Sądów Apelacyjnych w Warszawie i Poznaniu czy Sądów Okręgowych w Warszawie i Radomiu) powołanych od 2018 r., naruszając przy tym właściwe procedury. W związku z tą praktyką Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 16 października 2024 r. (sygn. K 2/24) stwierdził, że procedura odwołania prezesa lub wiceprezesa sądu bez udziału Krajowej Rady Sądownictwa jest sprzeczna z art. 186 Konstytucji, w myśl którego Krajowa Rada Sądownictwa stoi na straży niezależności sądów i niezawistości sędziów. 4 kwietnia 2025 r. minister Adam Bodnar ogłosił¹⁹ odwołanie sędziego Sądu Apelacyjnego w Warszawie Przemysława Radzika z funkcji Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych, mimo iż żaden przepis prawa nie przyznaje ministrowi takiej kompetencji.

¹⁸ Projekt ustawy o przywróceniu ładu konstytucyjnego w sądownictwie, Gov.pl, 24 kwietnia 2025 r., <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/projekt-ustawy-o-przywroceniu-ladu-konstytucyjnego-w-sadownictwie>, dostęp: 23 maja 2025 r.

¹⁹ Przemysław Radzik odwołany z funkcji Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów, Gov.pl, 4 kwietnia 2025 r., <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/przemyslaw-radzik-odwolany-z-funkcji-zastepcy-rzecznika-dyscyplinarnego-sedziow>, dostęp: 23 maja 2025 r.

25 kwietnia opublikowany został komunikat²⁰ informujący o próbie kolejnego odwołania – tym razem sędziego Piotra Schaba z funkcji Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych.

7 maja 2025 r. Kolegium Sądu Najwyższego wydało uchwałę²¹ dotyczącą działalności publicznej sędziów niedającej się pogodzić z zasadą ich niezawisłości. W uchwale tej Kolegium SN przypomina, przywołując przy tym zasadę trójpodziału władzy, o obowiązku zachowania przez sędziów bezstronności i nieangażowania się w debaty i spory o charakterze politycznym. Jako przykład takiego zaangażowania wskazano udział sędziów w pracach komisji legislacyjnych przy Ministerstwie Sprawiedliwości przygotowujących plany „naprawy” wymiaru sprawiedliwości przez obecny rząd.

**To zagadnienie
aktualizujemy
na bieżąco tutaj:**

PL

ENG

2.3. Trybunał Konstytucyjny

Od momentu zaprzysiężenia rząd Donalda Tuska podważał status sędziów Trybunału Konstytucyjnego za pomocą opatrywania przez organ publikujący (Dziennik Ustaw wydawany przez Premiera) ostatnich orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego adnotacją: „Zgodnie z wyrokami Europejskiego Trybunału Praw Człowieka [...] Trybunał Konstytucyjny jest pozbawiony cech trybunału powołanego ustawą [...]”.

Zgodnie z wyrokami Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawach: Xero Flor w Polsce Sp. z o.o. p. Polsce z dn. 7.05.2021 r., skarga nr 4907/18; Wałęsa p. Polsce z dn. 23.11.2023 r., skarga nr 50849/21; M.L. p. Polsce z dn. 14.12.2023 r., skarga nr 40119/21, Trybunał Konstytucyjny jest pozbawiony cech trybunału powołanego ustawą, gdy w jego składzie zasiada osoba nieuprawniona. Zgodnie z tymi orzeczeniami, publikowany wyrok wydany został w składzie ustalonym z naruszeniem podstawowej zasady mającej zastosowanie do wyboru sędziów Trybunału Konstytucyjnego i w konsekwencji naruszającym istotę prawa do sądu ustanowionego na mocy ustawy.

**WYROK
TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO**

z dnia 5 grudnia 2023 r.

sygn. akt P 2/17

Przykładowy wyrok Trybunału opatrzonej omawianą adnotacją. Tutaj: Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 5 grudnia 2023 r., sygn. P 2/17 (Dz. U. z 2023 r. poz. 2698), <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20230002698>, dostęp: 23 maja 2025 r.

²⁰ Minister Sprawiedliwości odwołuje sędziego Piotra Schaba z funkcji Rzecznika Dyscyplinarnego, Gov.pl, 25 kwietnia 2025 r., <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/minister-sprawiedliwosci-odwoluje-sedziego-piotra-schaba-z-funkcji-rzecznika-dyscyplinarnego>, dostęp: 23 maja 2025 r.

²¹ Uchwała Nr 2/05/2025, Kolegium Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2025 r. w sprawie zapewnienia prawidłowego funkcjonowania Sądu Najwyższego, https://www.sn.pl/sites/Serwis_WWW/SiteAssets/Lists/Wydarzenia/AllItems/Uchwa%C5%82a%20nr%202_05_2025%20-%20w%20sprawie%20zapewnienia%20prawid%C5%82owego%20funkcjonowania%20S%C4%85du%20Najwy%C5%Bcszego.pdf, dostęp: 23 maja 2025 r.

6 marca 2024 r. Sejm przyjął także bezprawną uchwałę w sprawie usunięcia skutków kryzysu konstytucyjnego z lat 2015–2023 w kontekście działalności Trybunału Konstytucyjnego (M.P. poz. 198), sprowadzającą się do negowania statusu Trybunału w polskim porządku prawnym. Od tego momentu rząd przestał publikować w Dzienniku Ustaw jakiegokolwiek wyroki Trybunału Konstytucyjnego, niezależnie od składu orzekającego. W wyroku z 28 maja 2024 r. (sygn. U 5/24) Trybunał Konstytucyjny orzekł, że taka uchwała jest sprzeczna z Konstytucją RP.

**UCHWAŁA
SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

z dnia 6 marca 2024 r.

**w sprawie usunięcia skutków kryzysu konstytucyjnego lat 2015–2023 w kontekście działalności
Trybunału Konstytucyjnego**

Naruszenia Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i prawa w działalności Trybunału Konstytucyjnego przybrały skalę, która uniemożliwia temu organowi wykonywanie ustrojowych zadań w zakresie kontroli konstytucyjności prawa, w tym ochrony praw człowieka i obywatela.

W ocenie Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej stan niezdolności obecnie funkcjonującego organu do wykonywania zadań Trybunału Konstytucyjnego określonych w art. 188 i art. 189 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wymaga ponownej kreacji sądu konstytucyjnego, zgodnie z konstytucyjnymi zasadami oraz przy uwzględnieniu głosu wszystkich sił politycznych szanujących porządek konstytucyjny. Sędziowie odnowionego Trybunału Konstytucyjnego powinni być wybrani z udziałem głosu ugrupowań opozycyjnych. Ustalanie składu osobowego powinno być rozłożone w czasie, tak aby potwierdzić wolę kreacji tego organu w sposób wolny od perspektywy bieżącej kadencji Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej.

Niesporne jest, że organy władzy publicznej mają obowiązek przestrzegać Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, a w szczególności wynikającej z art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej zasady legalizmu, zgodnie z którą organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej stoi na stanowisku, że uwzględnienie w działalności organu władzy publicznej rozstrzygnięć Trybunału Konstytucyjnego wydanych z naruszeniem prawa może zostać uznane za naruszenie zasady legalizmu przez te organy.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej apeluje do sędziów Trybunału Konstytucyjnego o rezygnację, a tym samym o przyłączenie się do procesu demokratycznych przemian.

Uchwała podlega publikacji w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

Marszałek Sejmu: *S. Hołownia*

Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 6 marca 2024 r. w sprawie usunięcia skutków kryzysu konstytucyjnego lat 2015–2023 w kontekście działalności Trybunału Konstytucyjnego (M.P. z 2024 r. poz. 198) – fragment.

13 września 2024 r. Sejm przyjął ustawę – Przepisy wprowadzające ustawę o Trybunale Konstytucyjnym²², która następnie została skierowana przez prezydenta do Trybunału w ramach kontroli prewencyjnej. Ustawa przede wszystkim stwierdza nieważność około 100 wyroków TK wydanych w składach z udziałem sędziów wybranych na kadencje rozpoczęte 7 listopada 2015 r. Równocześnie Sejm przyjął również ustawę o Trybunale Konstytucyjnym²³, która między innymi wprowadzała moż-

22 Ustawa z dnia 13 września 2024 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o Trybunale Konstytucyjnym, [https://orka.sejm.gov.pl/opinie10.nsf/nazwa/254_u/\\$file/254_u.pdf](https://orka.sejm.gov.pl/opinie10.nsf/nazwa/254_u/$file/254_u.pdf), dostęp: 23 maja 2025 r.

23 Ustawa z dnia 13 września 2024 r. o Trybunale Konstytucyjnym, [https://orka.sejm.gov.pl/opinie10.nsf/nazwa/253_u/\\$file/253_u.pdf](https://orka.sejm.gov.pl/opinie10.nsf/nazwa/253_u/$file/253_u.pdf), dostęp: 2 czerwca 2025 r.

liwość orzekania jako sąd dyscyplinarny wobec obecnie zasiadających w Trybunale przez sędziów Trybunału w stanie spoczynku. Przepis ten mógłby zostać wykorzystany instrumentalnie w celu usunięcia obecnych sędziów z urzędu głosami sędziów wybranych przez dawniejsze większości parlamentarne.

**UCHWAŁA NR 162
RADY MINISTRÓW**

z dnia 18 grudnia 2024 r.

w sprawie przeciwdziałania negatywnym skutkom kryzysu konstytucyjnego w obszarze sądownictwa

Rada Ministrów uchwala, co następuje:

§ 1. 1. Zgodnie z uchwałą Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 6 marca 2024 r. w sprawie usunięcia skutków kryzysu konstytucyjnego lat 2015–2023 w kontekście działalności Trybunału Konstytucyjnego (M.P. poz. 198) naruszenia Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i prawa w działalności Trybunału Konstytucyjnego przybrały skalę, która uniemożliwia temu organowi wykonywanie ustrojowych zadań w zakresie kontroli konstytucyjności prawa, w tym ochrony praw człowieka i obywatela. W ocenie Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej stan niezdolności obecnie funkcjonującego organu do wykonywania zadań Trybunału Konstytucyjnego określonych w art. 188 i art. 189 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wymaga ponownej kreacji sądu konstytucyjnego. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej stoi na stanowisku, że uwzględnienie w działalności organu władzy publicznej rozstrzygnięć Trybunału Konstytucyjnego wydanych z naruszeniem prawa może zostać uznane za naruszenie zasady legalizmu przez te organy.

2. Rada Ministrów uznaje, że Trybunał Konstytucyjny w aktualnym składzie jest niezdolny do wykonywania zadań określonych w art. 188 i art. 189 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Rada Ministrów uznaje za zasadne konsekwentne podejmowanie działań naprawczych służących przywróceniu funkcjonowania sądownictwa konstytucyjnego, zgodnego z konstytucyjnym standardem.

3. Zgodnie z wynikającą z art. 7 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej zasadą legalizmu organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa. Zasada ta odnosi się również do ogłaszania aktów prawnych. Z tego względu obowiązek ogłaszania orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego w dziennikach urzędowych może dotyczyć wyłącznie aktów, które zostały przyjęte przez uprawniony organ w procedurze przewidzianej prawem.

4. Niesporne jest, że działania podejmowane w celu rozwiązania kryzysu praworządności muszą rozpocząć się od zapobieżenia dalszym skutkom sprzecznej z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej, prawem międzynarodowym i prawem Unii Europejskiej działalności Trybunału Konstytucyjnego. Oznacza to konieczność wykluczenia możliwości wprowadzenia do systemu prawa kolejnych rozstrzygnięć Trybunału Konstytucyjnego.

5. Mając powyższe na względzie, Rada Ministrów wyraża stanowisko, zgodnie z którym ogłaszanie w dziennikach urzędowych rozstrzygnięć Trybunału Konstytucyjnego mogłoby doprowadzić do utrwalenia stanu kryzysu praworządności. Wobec tego Rada Ministrów uznaje, że nie jest dopuszczalne ogłaszanie dokumentów, które zostały wydane przez organ nieuprawniony. Zgodnie bowiem z uchwałą Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 6 marca 2024 r. w sprawie usunięcia skutków kryzysu konstytucyjnego lat 2015–2023 w kontekście działalności Trybunału Konstytucyjnego uwzględnienie w działalności organu władzy publicznej rozstrzygnięć Trybunału Konstytucyjnego wydanych z naruszeniem prawa może zostać uznane za naruszenie zasady legalizmu przez te organy.

Uchwała Nr 162 Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2024 r. (M.P. z 2024 r. poz. 1068) – fragment.

Obie te ustawy zostały skierowane 7 października 2024 r. przez Prezydenta do Trybunału Konstytucyjnego w ramach kontroli prewencyjnej²⁴. Prezydent wskazał zwłaszcza, że przepisy przepisów wprowadzających naruszają art. 190 ust. 1 Konstytucji, zgodnie z którym Orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne. Z kolei zdaniem Prezydenta przewidziane w ustawie o Trybunale zmiany dotyczące postępowań dyscyplinarnych wobec sędziów

24 Dwie ustawy do TK w trybie kontroli prewencyjnej, Prezydent.pl, 7 października 2024 r., <https://www.prezydent.pl/aktualnosci/wydarzenia/dwa-wnioski-do-tk-w-trybie-kontroli-prewencyjnej,92504>, dostęp: 2 czerwca 2025 r.

Trybunału naruszają konstytucyjne przepisy dotyczące kadencyjności sędziów Trybunału (art. 194 ust. 1 Konstytucji), jak również zasady podziału i równowagi władz oraz niezależności sądów i trybunałów.

7 grudnia swoje stanowisko wydała Komisja Wenecka²⁵, uznając za niedopuszczalne niepublikowanie wyroków Trybunału Konstytucyjnego przez rząd, a także propozycje wygaszenia kadencji wszystkich sędziów Trybunału.

18 grudnia Rada Ministrów przyjęła bezprawną uchwałę, w której podtrzymała decyzję o niepublikowaniu wyroków Trybunału Konstytucyjnego.

13 stycznia 2025 r. Sejm przyjął ustawę budżetową na rok 2025, która przewidywała znaczące zmniejszenie budżetu Trybunału Konstytucyjnego uniemożliwiające mu normalne funkcjonowanie. Prezydent Rzeczypospolitej skierował ustawę do Trybunału Konstytucyjnego w celu zbadania zgodności tych jej przepisów z Konstytucją. W wyroku z 6 maja 2025 r. (sygn. K 2/25) Trybunał stwierdził, że ustawa jest w tym zakresie niezgodna z Konstytucją.

Ignorowanie Trybunału przez rząd zostało wyraźnie skrytykowane przez Rzecznika Praw Obywatelskich w głośnym wywiadzie prasowym udzielonym 22 kwietnia 2025 r.²⁶

**To zagadnienie
aktualizujemy
na bieżąco tutaj:**

PL

ENG

2.4. Prokuratura

12 stycznia 2024 r. Minister Sprawiedliwości Adam Bodnar wezwał do siebie Prokuratora Krajowego Dariusza Barskiego i wręczył mu dokument stwierdzający, jakoby rzekomo powołanie go na stanowisko dwa lata wcześniej, w dniu 16 lutego 2022 r., przez poprzedniego ministra Zbigniewa Ziobro, zostało dokonane z naruszeniem obowiązujących przepisów i nie wywołało skutków prawnych²⁷.

²⁵ CDL-AD(2024)035-e, Poland – Opinion on the draft constitutional amendments concerning the Constitutional Tribunal and two laws on the Constitutional Tribunal, adopted by the Venice Commission at its 141st Plenary Session (Venice, 6–7 December 2024), [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2024\)035-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2024)035-e), dostęp: 23 maja 2025 r.

²⁶ Rzecznik Praw Obywatelskich: nie ma podstaw, aby uznawać orzeczenia Izby Kontroli Nadzwyczajnej za nieistniejące, Niezależna, 22 kwietnia 2025 r., <https://niezalezna.pl/polityka/rzecznik-praw-obywatelskich-nie-ma-podstaw-aby-uznawac-orzeczenia-izby-kontroli-nadzwyczajnej-za-nieistniejaca/541843>, dostęp: 23 maja 2025 r.

²⁷ Informacja o uznaniu przywrócenia prokuratora Dariusza Barskiego do służby czynnej za akt dokonany z naruszeniem przepisów, Gov.pl, 12 stycznia 2024 r., <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/informacja-o-uznaniu-przywrocenia-prokuratora-dariusza-barskiego-do-sluzby-czynnej-za-akt-dokonany-z>

Celem tego działania było ominięcie przepisów ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze (Dz. U. z 2024 r. poz. 390 z późn. zm.), która wyraźnie zastrzega, że Prokuratora Krajowego można powołać tylko po uzyskaniu opinii Prezydenta RP, a odwołać – tylko za pisemną zgodą Prezydenta. 27 września 2024 r. Sąd Najwyższy orzekł²⁸, że działania Bodnara były sprzeczne z prawem, a Dariusz Barski wciąż jest Prokuratorem Krajowym. Zostało to potwierdzone przez Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 22 listopada 2024 r. (sygn. SK 13/24).

Praktyczną konsekwencją bezprawnego przejęcia prokuratury są działania związane ze złożeniem przez prezesa Trybunału Konstytucyjnego Bogdana Świączkowskiego wniosku o wszczęcie przez prokuraturę śledztwa w sprawie dokonującego się w Polsce zamachu stanu²⁹. Śledztwo wszczął zastępca Prokuratora Generalnego Michał Ostrowski. W reakcji na to Prokurator Generalny Adam Bodnar zawiesił 11 lutego 2025 r. prokuratora Ostrowskiego, zastrzegając się „brakiem poszanowania dla podstawowych zasad funkcjonowania prokuratury”³⁰. Obecne kierownictwo prokuratury skutecznie uniemożliwia prowadzenia śledztwa w tej sprawie.

**To zagadnienie
aktualizujemy
na bieżąco tutaj:**

PL

ENG

2.5. Uchylenie kontrasygnaty

Donald Tusk podpisał, zgodnie z Konstytucją RP, postanowienie Prezydenta RP z dnia 17 sierpnia 2024 r. nr 1131.18.2024 w sprawie wyznaczenia przewodniczącego zgromadzenia sędziów Izby Cywilnej Sądu Najwyższego. Zostało ono opublikowane w Monitorze Polskim (M.P. poz. 799) wraz z adnotacją o podpisach Prezydenta RP i Premiera. Dnia 9 września premier Tusk ogłosił jednak na platformie X – i tylko tam – że „podjął decyzję o uchyleniu kontrasygnaty”, pomimo iż system prawny nie przewiduje takiej możliwości.

²⁷ -naruszeniem-przepisow, dostęp: 23 maja 2025 r.

²⁸ Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2024 r., sygn. I KZP 3/24.

²⁹ Zob. część III.

³⁰ Powołanie Rzecznika Dyscyplinarnego MS i zawieszenie ZPG Michała Ostrowskiego, Gov.pl, 11 lutego 2025 r., <https://www.gov.pl/web/prokuratura-krajowa/powolanie-rzecznika-dyscyplinarnego-ms-i-zawieszenie-zpg-michala-ostrowskiego>, dostęp: 23 maja 2025 r.

Wpis profilu Donald Tusk @donaldtusk na platformie X: <https://x.com/donaldtusk/status/1833124595169214852>, dostęp: 23 maja 2025 r.

Następnego dnia rzecznik Sądu Najwyższego³¹, podobnie jak zdecydowana większość szanowanych konstytucjonalistów, oficjalnie oświadczył, że działanie premiera Tuska było bezprawne.

**To zagadnienie
aktualizujemy
na bieżąco tutaj:**

PL

ENG

2.6. Zawiadomienie Prezesa Trybunału Konstytucyjnego o podejrzeniu popełnienia przestępstwa zamachu stanu

31 stycznia 2025 roku Prezes Trybunału Konstytucyjnego Bogdan Świączkowski złożył na ręce Zastępcy Prokuratury Generalnej zawiadomienie³² o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 127 § 1 w zbiegu z art. 128 § 1 i 3 Kodeksu karnego³³, czyli tak zwanego zamachu stanu, przez członków obecnego rządu, posłów koalicji rządzącej oraz niektórych sędziów i prokuratorów. Wskazane przepisy penalizują wykorzystanie przemocy w celu zmiany konstytucyjnego ustroju Rzeczypospolitej Polskiej, usunięcia konstytucyjnego organu Rzeczypospolitej Polskiej oraz wywierania wpływu na czynności urzędowe takiego organu. Organami, wobec których obecne władze miały w myśl zawiadomienia dopuścić się zamachu, są: Trybunał Konstytucyjny, Krajowa Rada Sądownictwa oraz Sąd Najwyższy, którym uniemożliwiono normalne funkcjonowanie i wypełnianie ich konstytucyjnych funkcji. Stosowanie przez sprawców przemocy w powyższych celach polegałoby na wykorzystaniu „przewagi” zapewnianej przez aparat władzy wykonawczej i ustawodawczej w sposób bezprawny (sprzeczny z Konstytucją) w celu narzucenia swojej woli.

31 Stanowisko Sądu Najwyższego w sprawie zgromadzenia sędziów Izby Cywilnej Sądu Najwyższego, Sąd Najwyższy, 10 września 2024 r., <https://www.sn.pl/aktualnosci/SitePages/Wydarzenia.aspx?ItemSID=1022-0dc69815-3ade-42fa-bbb8-549c3c6969c5&ListName=Wydarzenia>, dostęp: 23 maja 2025 r.

32 Pełna treść zawiadomienia została opublikowana na stronie Trybunału Konstytucyjnego: https://trybunal.gov.pl/fileadmin/content/uroczystosci_spotkania_wizyty/2025/2025_02_11/ZAWIADOMIENIE_O_UZASADNIONYM_PODEJRZENIU_POPELNIENIU_PRZESTEPSTWA.pdf, dostęp: 26 maja 2025 r.

33 Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, Dz. U. z 2025 r. poz. 383.

Warszawa, dnia 31 stycznia 2025 roku

Bogdan Świączkowski
Prezes Trybunału Konstytucyjnego

Zastępca Prokuratora Generalnego
Michał Ostrowski
Prokuratura Krajowa
Ul. Postępu 3
02-676 Warszawa

ZAWIADOMIENIE O UZASADNIONYM PODEJRZENIU POPEŁNIENIA PRZESTĘPSTWA

Niniejszym:

I. Na podstawie art. 304 § 2 kpk zawiadamiam o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przez Prezesa Rady Ministrów, ministrów, Marszałka Sejmu, Marszałka Senatu, posłów i senatorów koalicji rządzącej, Prezesa Rządowego Centrum Legislacji, niektórych sędziów i prokuratorów oraz inne osoby, przestępstwa, polegającego na tym, że:

w okresie od 13 grudnia 2023 roku do dnia złożenia niniejszego zawiadomienia, w Warszawie oraz innych miejscach Polski, osoby te, działając w zorganizowanej grupie przestępczej, w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, mając na celu zmianę konstytucyjnego ustroju Rzeczypospolitej Polskiej oraz działając w celu usunięcia lub zaprzestania działalności konstytucyjnego organu Rzeczypospolitej Polskiej – Trybunału Konstytucyjnego oraz innych organów konstytucyjnych, w tym Krajowej Rady Sądownictwa i Sądu Najwyższego – podjęły, w porozumieniu z innymi osobami, działalność zmierzającą do urzeczywistnienia tychże celów przemocą oraz groźbą bezprawną, przez wyeliminowanie możliwości funkcjonowania Trybunału

Strona 1 z 61

Zawiadomienie o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa, Warszawa, 31 stycznia 2025 r. – pismo Bogdana Świączkowskiego, Prezesa Trybunału Konstytucyjnego, do Michała Ostrowskiego, Zastępcy Prokuratora Generalnego, https://trybunal.gov.pl/fileadmin/content/uroczystosci_spotkania_wizyty/2025/2025_02_11/ZAWIADOMIENIE_O_UZASADNIONYM_PODEJRZENIU_POPELNIENIU_PRZESTEPSTWA.pdf, dostęp: 26 maja 2025 r., fragment.

3. Antydemokratyczne próby wpłynięcia na wynik wyborów

Czteroletnia kadencja obecnego parlamentu (2023–2027) w swej pierwszej połowie obfitować miała w kluczowe, demokratyczne wybory. Najpierw wybory samorządowe (I tura 7 kwietnia, II tura 21 kwietnia 2024 r.), następnie do Parlamentu Europejskiego (9 czerwca 2024 r.), a wreszcie na urząd Prezydenta RP (I tura 18 maja, II tura 1 czerwca 2025 r.). Stąd też podjęcie działań w obszarze bezprawnego przejęcia kontroli nad mediami publicznymi, utrudniania pracy mediom prywatnym oraz

pozbawienia środków na kampanie wyborcze swych politycznych przeciwników stało się politycznym priorytetem rządu na pierwszą część kadencji.

**To zagadnienie
aktualizujemy
na bieżąco tutaj:**

PL

ENG

3.1. Kontrowersje związane ze składem Państwowej Komisji Wyborczej

Zgodnie z przepisami art. 157 § 2 pkt 3 i § 4a Kodeksu wyborczego³⁴ 21 grudnia 2023 r. Sejm wskazał siedmiu z dziewięciu członków Państwowej Komisji Wyborczej³⁵. Nie obyło się jednak bez kontrowersji, które rzutują na działalność PKW opisaną w dalszej części raportu. Prawu i Sprawiedliwości pomimo wygrania wyborów parlamentarnych umożliwiono wskazanie dwóch członków PKW, a nie trzech. Konserwatywno-liberalnej Konfederacji nie umożliwiono zaś wskazania ani jednego kandydata. Pięciu kandydatów wskazały partie wchodzące w skład koalicji rządowej, co przy dziewięcioosobowym składzie komisji gwarantowało im większość. Wszyscy obecni na sali plenarnej postawie zwycięskiego Prawa i Sprawiedliwości, Konfederacji oraz ugrupowania Kukiz'15 chcieli oddzielnego głosowania nad każdą kandydaturą. Wątpliwości wzbudzał szczególnie kandydat Lewicy, adw. Ryszard Kalisz, który – jak podnosił poseł PiS, Jan Dziedziczk – w swej działalności zawodowej reprezentował między innymi przedsiębiorstwo wpisane na polską listę sankcyjną instytucji wspierających Federację Rosyjską, a także osobę fizyczną oskarżoną o szpiegostwo na rzecz Rosji. O ile nie ma w tym nic niewłaściwego, że adwokat zapewnia klientowi realizację prawa do obrony, o tyle powoływanie osoby o takich powiązaniach w skład komisji, której celem jest zapewnienie prawidłowości wyborów, wzbudzało kontrowersje.

Państwowa Komisja Wyborcza jest strategiczną instytucją, jeśli chodzi o bezpieczne dla państwa polskiego przeprowadzenie wyborów. I oto Lewica zgłasza kandydata – warto, żebyście państwo o tym wiedzieli, bo pewnie część z was o tym nie wie – który bronił firmy wpisane na polską listę sankcyjną instytucji wspierających agresję Federacji Rosyjskiej na Ukrainę.

(Głos z sali: Ooo...)

To ma być kandydat do Państwowej Komisji Wyborczej? Pan Ryszard Kalisz reprezentuje także osobę oskarżoną o szpiegostwo na rzecz Federacji Rosyjskiej.

Jan Dziedziczk, za: Sprawozdanie Stenograficzne z 1. posiedzenia Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 21 grudnia 2023 r. (trzynasty dzień obrad), Warszawa 2023, s. 1058.

³⁴ Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2025 r. poz. 365).

³⁵ Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 21 grudnia 2023 r. w sprawie wskazania członków Państwowej Komisji Wyborczej (M.P. z 2024 r. poz. 28).

3.2. Pozbawienie Prawa i Sprawiedliwości subwencji

29 sierpnia 2024 r. Państwowa Komisja Wyborcza przyjęła uchwałę o odrzuceniu sprawozdania finansowego Komitetu Wyborczego Prawo i Sprawiedliwość z wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej³⁶. 11 grudnia 2024 r. Sąd Najwyższy, uwzględniając skargę komitetu wyborczego PiS na tę uchwałę, uchylił ją³⁷. Wobec powyższego 30 grudnia 2024 r. Państwowa Komisja Wyborcza wydała ponowną uchwałę³⁸, w której postanowiła przyjąć sprawozdanie finansowe.

Minister Finansów odmówił jednak wykonania tejże uchwały i nie wypłacił Prawu i Sprawiedliwości należnych środków, kierując zamiast tego 8 stycznia pismo do Państwowej Komisji Wyborczej³⁹, w którym wnosił o wyjaśnienie treści uchwały oraz sugerował, że nie uznaje postanowienia Sądu Najwyższego.

9 stycznia 2025 r. Przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej udzielił ministrowi odpowiedzi⁴⁰, w której zwrócił się z prośbą o niezwłoczne podanie podstawy prawnej, na podstawie której minister skierował swój wniosek. Wyraził przy tym stanowisko, że uchwała jest jednoznaczna i nie wymaga wyjaśnienia, oraz przypomniał, że Minister Finansów nie jest stroną ani uczestnikiem postępowania w sprawie przyjęcia lub odmowy przyjęcia sprawozdania finansowego komitetu wyborczego.

3 lutego 2025 r. Przewodniczący PKW ponownie skierował pismo do Ministra Finansów⁴¹, wnosząc o udzielenie informacji, jak wygląda realizacja uchwały PKW przez ministerstwo oraz o wykonanie przez ministra jego ustawowego obowiązku.

**To zagadnienie
aktualizujemy
na bieżąco tutaj:**

PL

ENG

36 Uchwała Nr 316/2024 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 29 sierpnia 2024 r. w sprawie sprawozdania finansowego Komitetu Wyborczego Prawo i Sprawiedliwość z wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniu 15 października 2023 r., https://pkw.gov.pl/uploaded_files/1725025956_kw-pis.pdf, dostęp: 24 maja 2025 r.

37 Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2024 r., sygn. I NSW 55/24.

38 Uchwała Nr 421/2024 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 30 grudnia 2024 r. w sprawie sprawozdania finansowego Komitetu Wyborczego Prawo i Sprawiedliwość z wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniu 15 października 2023 r., https://pkw.gov.pl/uploaded_files/1735727416_kw-pis-po-sn.pdf, dostęp: 24 maja 2025 r.

39 Treść pisma Ministra Finansów do PKW, Gov.pl, 9 stycznia 2025 r., <https://www.gov.pl/web/finanse/tresc-pisma-ministra-finansow-do-pkw>, dostęp: 24 maja 2025 r.

40 Znak pisma: ZKF.411.2.4.2024, https://pkw.gov.pl/uploaded_files/1736473703_zkf411242024.pdf, dostęp: 24 maja 2025 r.

41 Znak pisma: ZKF.820.2.8.2024, https://pkw.gov.pl/uploaded_files/1739503459_pismo-do-mf-zkf820282024.pdf, dostęp: 24 maja 2025 r.

3.3. Próba wyłączenia Izby Kontroli Nadzwyczajnej Sądu Najwyższego od orzekania o ważności wyborów prezydenckich

24 stycznia 2025 r. Sejm przyjął tak zwaną ustawę incydentalną ustanawiającą specjalny tryb orzekania przez Sąd Najwyższy o ważności wyborów prezydenckich zarządzonych na 18 maja 2025 r. i 1 czerwca 2025 r. Dnia 12 lutego 2025 r. Senat przyjął ustawę bez poprawek.

Tekst ustawy przyjęty przez Senat bez poprawek

U S T A W A

z dnia 24 stycznia 2025 r.

**o szczególnych rozwiązaniach w zakresie rozpoznawania przez Sąd Najwyższy
spraw związanych z wyborami Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej
oraz wyborami uzupełniającymi do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
zarządzonymi w 2025 r.**

Art. 1. 1. W sprawach stwierdzania ważności wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz wyborów uzupełniających do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2025 r. właściwy jest Sąd Najwyższy w składzie 15 sędziów najstarszych służbą na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego.

2. W przypadku gdy dwóch lub więcej sędziów posiada taki sam okres służby na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego, pierwszeństwo do zasiadania w składzie, o którym mowa w ust. 1, ma sędzia o dłuższym stażu na stanowisku sędziego.

Ustawa z dnia 24 stycznia 2025 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie rozpoznawania przez Sąd Najwyższy spraw związanych z wyborami Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz wyborami uzupełniającymi do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonymi w 2025 r., [https://orka.sejm.gov.pl/opinie10.nsf/nazwa/923_u/\\$file/923_u.pdf](https://orka.sejm.gov.pl/opinie10.nsf/nazwa/923_u/$file/923_u.pdf), dostęp: 24 maja 2025 r. – fragment.

Przewiduje ona – wbrew przepisom ustawy o Sądzie Najwyższym – odsunięcie od orzekania o ważności wyborów Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych, a w to miejsce wyznacza 15 sędziów najstarszych służbą na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego. Zdecydowana większość spośród tych sędziów została powołana jeszcze w okresie rządów komunistycznych (Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej). Ponadto ustawa stanowi bezprecedensowy akt ingerencji władzy ustawodawczej we władzę sądowniczą, polegający na wyznaczeniu przez Sejm konkretnych sędziów do orzekania w konkretnej sprawie. Łamie ona również, wywiedziony przez Trybunał Konstytucyjny z art. 2 Konstytucji⁴², zakaz wprowadzania istotnych zmian w prawie wyborczym w okresie krótszym niż sześć miesięcy przed wyborami.

⁴² Zob. P. Chybalski, *Problem tzw. ciszy legislacyjnej w prawie wyborczym w świetle orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego* [w:] *Sądownictwo konstytucyjne. Teoria i praktyka*. Tom II, red. M. Granat, Warszawa 2019, s. 250.

Ustawa została 10 marca 2025 r. przekazana przez Prezydenta RP Sejmowi do ponownego rozpatrzenia.

**To zagadnienie
aktualizujemy
na bieżąco tutaj:**

PL

ENG

3.4. Manipulowanie treścią komunikatów rządowego Ośrodka Analizy Dezinformacji w celu ukrycia, na czyją korzyść dochodziło do nielegalnego finansowania kampanii wyborczej

14 maja 2025 r. Naukowa i Akademicka Sieć Komputerowa – Państwowy Instytut Badawczy (NASK), wydała komunikat, w którym poinformowano o możliwości ingerencji w kampanię wyborczą przez czynniki zagraniczne. Treść komunikatu zdawała się sugerować, że publikowane w Internecie filmiki – mimo iż osoby występujące w nich wypowiadały się jednoznacznie negatywnie na temat kandydatur Karola Nawrockiego popieranego przez PiS i Sławomira Mentzena (Konfederacja), natomiast chwaliły kandydata obozu rządzącego Rafała Trzaskowskiego – w istocie miały być prowokacją wymierzoną w tego ostatniego, odbywającą się bez jego wiedzy i zgody i mającą mu zaszkodzić.

Aktualizacja. Możliwa próba ingerencji w kampanię wyborczą. Po interwencji NASK Meta zablokowała reklamy, NASK, 14 maja 2025 r., <https://nask.pl/aktualnosci/mozliwa-proba-ingerencji-w-kampanie-wyborcza>, dostęp: 24 maja 2025 r.

Już następnego dnia dziennikarze Wirtualnej Polski ustalili⁴³, kto w rzeczywistości stoi za tą akcją, co rzuca nowe światło na jej prawdopodobne motywy. Okazało się, że faktycznym organizatorem

43 Ujawniamy. Ingerencja w wybory. spoty bez autora i Akcja Demokracja, WP, 15 maja 2025 r., <https://wiadomosci.wp.pl/ujawniamy-ingerencja-w-wybory-spoty-bez-autora-i-akcja-demokracja-7156892271278624a>, dostęp: 24 maja 2025 r.

przedmiotowych spotów jest spółka Estratos Digital GmbH z siedzibą w Wiedniu, kierowana przez węgierskich polityków: Ádáma Ficsora, który był ministrem ds. służb specjalnych w lewicowym rządzie Gordona Bajnaia, urzędującym przed przejściem władzy przez Viktora Orbana, oraz Viktora Szigetvariego, który również jest związany z opozycją wobec rządów Orbana. Większościowym udziałowcem spółki jest z kolei fundusz Higher Ground Labs Fund III LP powiązany z amerykańską Partią Demokratyczną. Co jednak szczególnie istotne, do pomocy w nagraniu tych spotów przyznała się Fundacja Akcja Demokracja, która od wielu lat współpracuje ze spółką Estratos (w tym korzysta z zapewnianych przez nią narzędzi informatycznych). Akcja Demokracja jest organizacją jednoznacznie opowiadającą się po określonej stronie sporu politycznego w Polsce. Jej obecny prezes – Jakub Kocjan – według ustaleń dziennikarzy jeszcze niedawno był asystentem społecznym posłanki Koalicji Obywatelskiej Iwony Karolewskiej. Już jako prezes fundacji brał on udział w spotkaniach organizowanych przez NASK, poświęconych bezpieczeństwu wyborów i ochronie przed dezinformacją. Tego typu spoty, rzekomo „profrekwencyjne”, a w rzeczywistości zniechęcające do głosowania na konkretnych kandydatów i tym samym, przynajmniej pośrednio, zachęcające do głosowania na innych, mogą stanowić próbę obejścia przepisów art. 105 Kodeksu wyborczego dotyczących finansowania kampanii wyborczej: „Agitacją wyborczą jest publiczne nakłanianie lub zachęcanie do głosowania w określony sposób, w tym w szczególności do głosowania na kandydata określonego komitetu wyborczego”.

II. Zagrożone wolności obywatelskie

1. Niekonstytucyjne podważenie prawa do życia

Prawo do życia, gwarantowane w art. 38 Konstytucji, stanowi fundament wszystkich praw. Jest ono niejako warunkiem *sine qua non* dla możliwości realizacji jakichkolwiek innych praw i wolności. Zakres jego respektowania w Polsce został w niedawnym okresie rozszerzony na skutek wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 22 października 2020 r. (sygn. K 1/20), w którym za niekonstytucyjną uznano tak zwaną aborcję eugeniczną.

Obalenie przedmiotowego wyroku było jedną z pierwszych zapowiedzi nowego rządu, zawartą między innymi w pkt. 6 umowy koalicyjnej⁴⁴. Wydaje się, że to właśnie między innymi temu celowi w dużej mierze miały służyć opisane wyżej próby przejęcia Trybunału Konstytucyjnego czy też przejęcie Prokuratury, które znacznie utrudniło możliwość egzekucji obecnie obowiązującego prawa.

Rządzący próbowali podważyć wyrok TK w drodze zwykłej nowelizacji ustawy, jednakże 12 lipca 2024 r. niewielką liczbą głosów posłowie⁴⁵ w trzecim czytaniu odrzucili projekt⁴⁶ złożony przez Lewicę. Licząc się jednak z tym, że nawet gdyby Sejm przyjął odpowiednią ustawę, to nie zostałaby ona podpisana przez prezydenta, członkowie obecnej koalicji rządowej postanowili obejść obowiązujące prawo w inny sposób.

30 sierpnia 2024 r., podczas rządowej konferencji prasowej, Minister Zdrowia Izabela Leszczyna poinformowała o publikacji Wytycznych w sprawie obowiązujących przepisów prawnych dotyczących dostępu do procedury przerwania ciąży⁴⁷. Wytyczne zaadresowane do dyrektorów szpitali, ordynatorów i kierowników oddziałów zawierają „uprzejmą prośbę” o ich stosowanie. Dokument zakłada możliwość maksymalnie szerokiego interpretowania aborcyjnej przesłanki zagrożenia zdrowia kobiety ciężarnej, która może dotyczyć „każdego obszaru zdrowia, zarówno fizycznego, jak i psychicznego”, niezależnie od stopnia zagrożenia, potencjalnych skutków dla zdrowia ani adekwatnego powiązania pozostawania w ciąży z zagrożeniem zdrowia. Minister Zdrowia nie ma kompetencji przewidzianych w polskim prawie do wydawania tego rodzaju dokumentów. Wytyczne nie są wiążące dla dyrektorów podmiotów leczniczych, stąd jedynie „uprzejma prośba o ich stosowanie” skierowana przez Minister Zdrowia. Publikacja tego rodzaju dokumentu wraz

⁴⁴ Umowa koalicyjna..., s. 3.

⁴⁵ Wyniki indywidualne tego głosowania zostały zamieszczone w aneksie do niniejszej publikacji.

⁴⁶ Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny, druk sejmowy nr 176.

⁴⁷ Wytyczne w sprawie obowiązujących przepisów prawnych dotyczących dostępu do procedury przerwania ciąży, <https://www.gov.pl/web/zdrowie/wytyczne-w-sprawie-obowiazujacych-przepisow-prawnych-dotyczacych-dostepu-do-procedury-przerwania-ciazy>, dostęp: 26 maja 2025 r.

z wytworzeniem wrażenia jego obowiązywania oraz istnienia sankcji za jego niestosowanie stanowi naruszenie zasady legalizmu oraz uzurpację kompetencji należących do samorządu lekarskiego.

Głosowanie nr 9 na 15. posiedzeniu Sejmu

dnia 12-07-2024 r. o godz. 13:45:21

Pkt. 1 Sprawozdanie Komisji o poselskim projekcie ustawy o zmianie ustawy - Kodeks karny (druki nr 176 i 477)

głosowanie nad całością projektu.

 Wyniki indywidualne

Głosowało - 435 posłów Za - 215 Przeciw - 218 Wstrzymało się - 2 Nie głosowało - 23

Klub/Koło	Liczba czł.	Głosowało	Za	Przeciw	Wstrzymało się	Nie głosowało
PiS	190	176	-	175	1	14
KO	157	154	154	-	-	3
Polska2050-TD	32	30	30	-	-	2
PSL-TD	31	29	4	24	1	2
Lewica	26	26	26	-	-	-
Konfederacja	18	17	-	17	-	1
Kukiz15	3	2	-	2	-	1
niez.	1	1	1	-	-	-

Głosowanie nr 9 na 15. posiedzeniu Sejmu dnia 12-07-2024 r. o godz. 13:45:21, <https://www.sejm.gov.pl/Sejm10.nsf/Glosowanie.xsp?posiedzenie=15&glosowanie=9>, dostęp: 27 maja 2025 r.

Treść wytycznych, stanowiących niejako zachętę dla lekarzy do przerywania ciąży, należy odczytywać w związku ze zmianami dotyczącymi finansowania służby zdrowia wprowadzonymi na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 14 maja 2024 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie ogólnych warunków umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej⁴⁸. W rozporządzeniu nałożono na szpitale realizujące z NFZ kontrakt w zakresie położnictwa i ginekologii obowiązek umożliwiania dokonywania w ich murach „przerywania ciąży” niezależnie od korzystania przez zatrudnionych w nich lekarzy z klauzuli sumienia. Jeśli szpital nie zrealizuje tego obowiązku, to nakładane będą na niego kary umowne, czy wręcz może dojść do rozwiązania kontraktu przez NFZ bez zachowania terminu wypowiedzenia. Takie kary faktycznie są nakładane – przykładowo na szpital w Pabianicach nałożono karę w wysokości 550 tys. zł. Powyższe przepisy mogą zachęcać dyrektorów szpitali do naciskania na lekarzy, by ci nie korzystali z klauzuli sumienia, będącej przecież wyrazem ich konstytucyjnej wolności sumienia i religii (art. 53).

48 Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 14 maja 2024 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie ogólnych warunków umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 730).

Z kolei utrudnianie pacjentkom dostępu do opieki ginekologicznej i położniczej w ramach NFZ tylko z tego powodu, że w danym szpitalu nie przeprowadza się aborcji, jest sprzeczne z art. 68 ust. 1 i 3 Konstytucji, który zapewnia każdemu prawo do ochrony zdrowia, w tym nakłada na władze publiczne obowiązek zapewnienia szczególnej opieki zdrowotnej kobietom ciężarnym oraz dzieciom.

Na podstawie powyższych wytycznych w Szpitalu w Oleśnicy, pod pretekstem zagrożenia zdrowia psychicznego matki, zabito dziecko w dziewiątym miesiącu ciąży. W kwietniu 2025 r. Prokuratora Rejonowa w Oleśnicy wszczęła śledztwo w tej sprawie.

Wytyczne dla lekarzy i podmiotów leczniczych ws. dostępu do procedury przerwania ciąży

30.08.2024

Minister zdrowia Izabela Leszczyna przekazała dyrektorom szpitali, ordynatorom i kierownikom oddziałów informacje na temat obowiązujących przepisów prawnych dotyczących dostępu do procedury przerwania ciąży.

Wytyczne dla lekarzy i podmiotów leczniczych ws. dostępu do procedury przerwania ciąży, Gov.pl, 30 sierpnia 2024 r., <https://www.gov.pl/web/zdrowie/wytyczne-dla-lekarzy-i-podmiotow-leczniczych-ws-dostepu-do-procedury-przerwania-ciazy>, dostęp: 26 maja 2025 r. – fragment.

**To zagadnienie
aktualizujemy
na bieżąco tutaj:**

PL

ENG

2. Zakwestionowanie wolności sumienia i religii oraz konstytucyjnego modelu relacji państwa ze wspólnotami religijnymi

W pkt. 18 umowy koalicyjnej zawarto dość enigmatyczną deklarację, w myśl której „niezbędny jest rozdział Kościoła od Państwa”⁴⁹. Późniejsze miesiące pokazały, że krył się za nią program agresywnej i sprzecznej z obowiązującym prawem laicyzacji. Artykuł 53 Konstytucji zapewnia każdemu wolność sumienia i religii, w tym prawo do publicznego jej uzewnętrzniania. W tym samym artykule podkreślono prawo rodziców do zapewnienia dzieciom wychowania i nauczania moralnego i religijnego zgodnie ze swoimi przekonaniami. Z kolei art. 25 ust. 3 Konstytucji stanowi, że stosunki między państwem a kościołami i innymi związkami wyznaniowymi są kształtowane na zasadach poszanowania ich autonomii oraz wzajemnej niezależności każdego w swoim zakresie, ale również współdziałania

49 Umowa koalicyjna..., s. 8.

dla dobra człowieka i dobra wspólnego. Powyższe gwarancje były w ostatnim czasie kilkakrotnie łamane przez przedstawicieli obecnej większości rządzącej.

**To zagadnienie
aktualizujemy
na bieżąco tutaj:**

PL

ENG

2.1. Zarządzenie Prezydenta miasta stołecznego Warszawy zakazujące ekspozycji symboli religijnych

Prezydent miasta stołecznego Warszawy, a późniejszy kandydat na urząd Prezydenta Polski Rafał Trzaskowski wydał 8 maja 2024 r. zarządzenie w sprawie wprowadzenia tzw. standardów równego traktowania w urzędzie miasta stołecznego Warszawy, którego istotę stanowił zakaz ekspozycji symboli religijnych w przestrzeni publicznej, w tym zakaz posiadania takich symboli przez pracowników na swoich biurkach.

Standard 4:

Przestrzenie urzędu są miejscami neutralnymi religijnie.

Wytoczne do tego standardu:

- W budynkach urzędu dostępnych dla osób z zewnątrz oraz podczas wydarzeń organizowanych przez urząd nie ekspozuje się w przestrzeni (np. na ścianach, na biurkach) żadnych symboli związanych z określoną religią czy wyznaniem. Nie dotyczy to symboli religijnych noszonych przez osoby pracujące w urzędzie na użytek osobisty, np. w formie medalika, tatuażu, opaski na rękę.
- Wydarzenia organizowane przez urząd mają charakter świecki, tzn. nie zawierają elementów religijnych, np. modlitwy, nabożeństwa, święcenia.

Zarządzenie Nr 822/2024 Prezydenta Miasta Stołecznego Warszawy z 8 maja 2024 r. w sprawie wprowadzenia Standardów równego traktowania w Urzędzie m.st. Warszawy, znak: GP-OR.0050.822.2024, <https://bip.warszawa.pl/web/prezydent/-/zarzadzenie-nr-822/2024-z-2024-05-08>, dostęp: 26 maja 2025 r. – fragmenty.

Zarządzenie to narusza gwarantowaną konstytucyjnie wolność sumienia i religii (art. 53 ust. 1–2) oraz nakaz zachowywania bezstronności światopoglądowej władz publicznych wraz z dyrektywą zapewnienia swobody wyrażania przekonań w życiu publicznym (art. 25 ust. 2), a także nie spełnia ono konstytucyjnych przesłanek ograniczania wolności i praw człowieka (art. 53 ust. 5 w zw. z art. 31 ust. 3). Ponadto z zasad demokratycznego państwa prawnego (art. 2 Konstytucji) i legalizmu (art. 7

Konstytucji) wynika, że władze publiczne nie mogą realizować zasad nieistniejących w polskim porządku prawnym, np. zasady neutralności światopoglądowej, na którą powołuje się we wspomnianym zarządzeniu Rafał Trzaskowski.

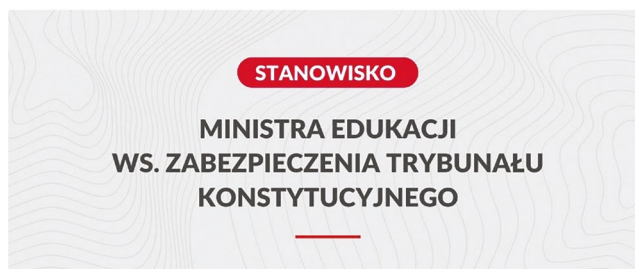
2.2. Regularne wydawanie w niekonstytucyjnym trybie rozporządzeń regulujących zasady organizacji lekcji religii

26 lipca 2024 r. Minister Edukacji Barbara Nowacka wydała rozporządzenie⁵⁰, w którym dokonano zmiany zasad organizowania lekcji religii w szkołach.

30 sierpnia Trybunał Konstytucyjny na wniosek prezesa Sądu Najwyższego wydał postanowienie⁵¹, w którym zawiesił obowiązywanie rozporządzenia na czas rozpatrywania wniosku. Ministerstwo ogłosiło tego samego dnia, że nie będzie się stosowało do tego postanowienia. W wyroku z 27 listopada 2024 r. (sygn. U 10/24) Trybunał Konstytucyjny stwierdził niekonstytucyjność rozporządzenia w całości ze względu na niekonstytucyjną procedurę jego przyjęcia (brak uzgodnień z właściwymi kościołami). Pomimo wyroku Minister Edukacji podpisała 17 stycznia 2025 r. kolejne rozporządzenie⁵², ponawiając niekonstytucyjną procedurę⁵³. Pierwsza Prezes Sądu Najwyższego wniosła 23 kwietnia 2025 r. do Trybunału Konstytucyjnego o zbadanie zgodności z Konstytucją także tego rozporządzenia. Obecnie nie wyznaczono jeszcze rozprawy w tym przedmiocie.

Stanowisko Ministra Edukacji ws. zabezpieczenia TK

30.08.2024

W związku z medialnymi doniesieniami dot. wydania przez Trybunał Konstytucyjny zabezpieczenia w postaci zawieszenia stosowania rozporządzenia Ministra Edukacji z dnia 26 lipca 2024 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz. U. z 2024 r. poz. 1158) Minister Edukacji informuje, że powyższe zabezpieczenie nie wywołuje skutków prawnych a ww. rozporządzenie zostało wydane zgodnie z prawem i ma moc powszechnie obowiązującą od dnia 1 września 2024 r.

Stanowisko Ministra Edukacji ws. zabezpieczenia TK, Gov.pl, 30 sierpnia 2024 r., <https://www.gov.pl/web/edukacja/stanowisko-ministra-edukacji-ws-zabezpieczenia-tk>, dostęp: 26 maja 2025 r.

Z kolei w wyroku z 22 maja 2024 r. (sygn. U 11/24) Trybunał Konstytucyjny stwierdził niezgodność z Konstytucją rozporządzenia Ministra Edukacji z dnia 22 marca 2024 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz. U. poz. 438) w zakresie, w jakim uniemożliwiało ono wliczanie oceny klasyfikacyjnej uzyskanej

50 Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 26 lipca 2024 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz. U. z 2024 r. poz. 1158).

51 Sygn. U 10/24, tekst postanowienia został opublikowany na stronie internetowej Sądu Najwyższego: https://www.sn.pl/sites/Serwis_WWW/SiteAssets/Lists/Wydarzenia/AllItems/postanowienie%20TK%20U%2010-24.pdf, dostęp: 26 maja 2025 r.

52 Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 17 stycznia 2025 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz. U. z 2025 r. poz. 66).

53 Por. Ł. Bernaciński, *Opinia prawna w przedmiocie zgodności z prawem rozporządzenia Ministra Edukacji zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach (wersja z dnia 30 września 2024 r.)*, „Kultura Prawna” 2024, nr 7.

z religii do średniej ocen ucznia z uwagi na niekonstytucyjny tryb wydania owego rozporządzenia, to jest z pominięciem uzgodnień z władzami Kościoła katolickiego.

3. Naruszenie prawa do sądu

Prawo do rzetelnego i bezstronnego postępowania, określane w skrócie jako prawo do sądu, jest jedną z podstawowych gwarancji formalnych, bez której nie byłoby możliwe skuteczne dochodzenie jakichkolwiek praw podmiotowych. Na prawo do sądu składa się zespół przepisów Konstytucji. Artykuł 41 gwarantuje każdemu nietykalność osobistą i wolność osobistą, zastrzegając, że pozbawienie lub ograniczenie wolności może nastąpić tylko na zasadach i w trybie określonych w ustawie. Ten sam artykuł przewiduje również nakaz humanitarnego traktowania osób pozbawionych wolności. Artykuł 42 przyznaje każdemu prawo do obrony oraz nakazuje stosowanie domniemania niewinności wobec każdego, czyja wina nie zostanie stwierdzona prawomocnym wyrokiem sądu. Wreszcie art. 45 przyznaje każdemu prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki przez właściwy, niezależny, bezstronny i niezawisły sąd.

Przejęcie przez obecną władzę prokuratury krajowej oraz kierownictwa niektórych sądów (w sposób sprzeczny z prawem, na co wskazano w I części niniejszego opracowania) sprawiło, że organy ścigania zaczęły być wykorzystywane jako narzędzie pokazowej, politycznej zemsty. W ramach niektórych prowadzonych przez nie postępowań doszło do rażących naruszeń powyższych gwarancji Konstytucji.

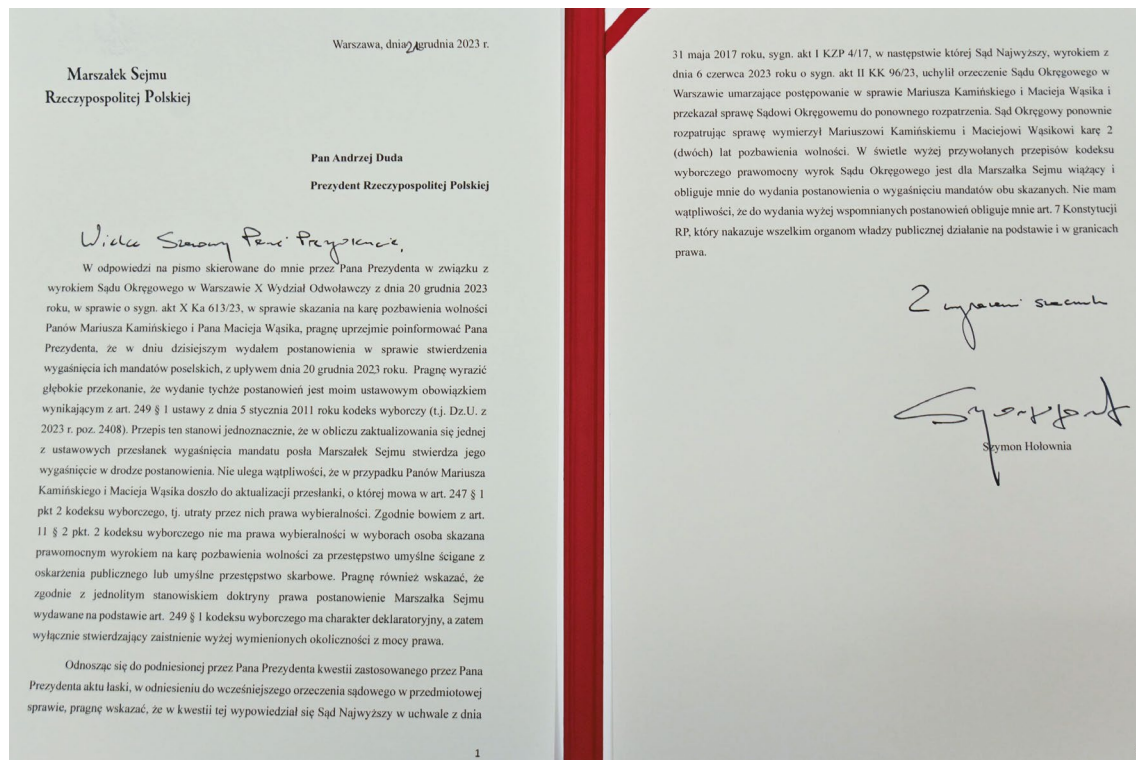
3.1. Wygaszenie mandatów poselskich (posłów Kamińskiego i Wąsika)

Dnia 21 grudnia 2023 r. marszałek Sejmu Szymon Hołownia, lider jednej z wielu partii tworzących rząd Donalda Tuska, bezprawnie wygasił mandaty posłów Macieja Wąsika i Mariusza Kamińskiego, uznając ich za skazanych przestępców, pomimo iż zostali oni ułaskawieni przez Prezydenta RP Andrzeja Dudę jeszcze w 2015 r.

Podtrzymał tę decyzję, mimo że obaj posłowie odwołali się do Sądu Najwyższego, który 4 i 5 stycznia 2024 r. uznał wygaszenie ich mandatów za sprzeczne z prawem⁵⁴. Trybunał Konstytucyjny orzekł w wyroku z 19 czerwca 2024 r. (sygn. K 7/24), że nowelizacja ustawy o Narodowym Centrum Badań i Rozwoju oraz ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce⁵⁵ jest niekonstytucyjna z uwagi na uniemożliwienie wzięcia udziału w głosowaniu posłom, którym Marszałek Sejmu bezprawnie wygasił mandaty poselskie. Tym samym uchwalenie ustawy naruszyło m.in. podstawową zasadę państwa prawnego – zasadę legalizmu (art. 7 Konstytucji RP).

54 Por. wyroki o sygn. I NSW 1267/23 i I NSW 1268/23.

55 Ustawa z dnia 26 stycznia 2024 r. o zmianie ustawy o Narodowym Centrum Badań i Rozwoju oraz ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 227).

Pismo Marszałka Sejmu do Prezydenta RP, Warszawa, 21 grudnia 2023 r. Źródło: Marszałek Sejmu stwierdził wygaśnięcie mandatów posłów Mariusza Kamińskiego i Macieja Wąsika, Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, 21 grudnia 2023 r., <https://www.sejm.gov.pl/sejm10.nsf/komunikat.xsp?documentId=4E4F404D8E200C-17C1258A8C0049DD47>, dostęp: 26 maja 2025 r.

To zagadnienie
aktualizujemy
na bieżąco tutaj:

PL

ENG

3.2. Naruszenie immunitetu poselskiego posła Romanowskiego

15 lipca 2024 r. były wiceminister sprawiedliwości, a ówczesny poseł opozycji Marcin Romanowski został zatrzymany na polecenie prokuratora działającego z upoważnienia Adama Bodnara, który zignorował fakt, że poseł posiadał nie tylko immunitet jako parlamentarzysta (który został mu wcześniej uchylony), ale również osobny immunitet jako członek Zgromadzenia Parlamentarnej Rady Europy. Minister Bodnar oświadczył, że „immunitety nie mogą zapewniać bezkarności”, jednakże dopiero 2 października Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy uchyliło immunitet posłowi

Romanowskiemu, więc wszelkie wcześniejsze działania rządu w jego sprawie były bezprawne.

19 grudnia 2024 r. Prokuratura dokonała przeszukania dominikańskiego klasztoru św. Stanisława w Lublinie w związku z poszukiwaniami posła Romanowskiego⁵⁶, mimo że już wtedy media powszechnie informowały, że poseł prawdopodobnie znajduje się za granicą. Wieczorem tego samego dnia ujawnił on fakt złożenia wniosku o azyl na Węgrzech. Przeszukanie budzi również wątpliwości co do jego zgodnością z gwarancją nienaruszalności miejsc kultu, zawartą w konkordacie.

Oświadczenie Ministra Sprawiedliwości Adama Bodnara

17.07.2024

– Immunitety nie mogą zapewniać bezkarności. Każdy, kto łamie prawo musi prędzej czy później stanąć przed obliczem wymiaru sprawiedliwości – podkreślił Minister Sprawiedliwości Adam Bodnar.

Oświadczenie Ministra Sprawiedliwości Adama Bodnara, Gov.pl, 17 lipca 2024 r., <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/oswiadczenie-ministra-sprawiedliwosci-adama-bodnara>, dostęp: 26 maja 2025 r. – fragment.

**To zagadnienie
aktualizujemy
na bieżąco tutaj:**

PL

ENG

3.3. Tymczasowe aresztowanie ks. Olszewskiego

Od 26 marca 2024 r. w areszcie tymczasowym przez 8 miesięcy przebywał ksiądz Michał Olszewski, prezes fundacji Profeto, która otrzymała z rządowego funduszu kilkadziesiąt milionów złotych dofinansowania na budowę ośrodka dla osób pokrzywdzonych „Archipelag” w Warszawie. Według relacji zarówno zatrzymanego, jak i jego obrońcy, kapłan wielokrotnie spotykał się w areszcie z urągającym godności człowieka traktowaniem ze strony służb. Duchownemu komplikowano kontakt z adwokatem, przez kilkadziesiąt godzin odmawiano jedzenia oraz utrudniano korzystanie z toalety. Ksiądz Olszewski wyszedł z więzienia za poręczeniem majątkowym 15 listopada 2024 r.

23 grudnia 2024 r. Rzecznik Praw Obywatelskich wydał komunikat⁵⁷, w którym potwierdził, że w ramach postępowania wystąpiły nieprawidłowości, które należy określić jako niehumanitarne traktowanie.

⁵⁶ Informacja o przeszukaniu pomieszczeń mieszkalnych i gospodarczych w klasztorze w Lublinie, Gov.pl, 27 grudnia 2024 r., <https://www.gov.pl/web/prokuratura-krajowa/informacja-o-przeszukaniu-pomieszczen-mieszkalnych-i-gospodarczych-w-klasztorze-w-lublinie>, dostęp: 26 maja 2025 r.

⁵⁷ Komunikat w sprawie prawidłowości traktowania ks. Michała O., Biuletyn Informacji Publicznej RPO, 23 grudnia 2024 r., <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/komunikat-sprawa-ks-michala-o-brpo>, dostęp: 26 maja 2025 r.

**To zagadnienie
aktualizujemy
na bieżąco tutaj:**

PL

ENG

3.4. Kontrowersje wokół śmierci Barbary Skrzypek

12 marca 2025 r. odbyło się przesłuchanie przez prokuraturę⁵⁸ Barbary Skrzypek, która niegdyś pełniła między innymi funkcję szefowej kancelarii oraz dyrektora biura prezydialnego partii Prawo i Sprawiedliwość. W przesłuchaniu trwającym kilka godzin, prowadzonym przez prokurator Ewę Wrzosek znaną ze swoich sympatii politycznych wobec obecnego obozu rządzącego i jego działań podejmowanych w celu „przywrócenia praworządności”, udział wzięli również pełnomocnicy pokrzywdzonego – adwokat Jacek Dubois i adwokat Krystian Lasik. Do udziału w nim nie został natomiast dopuszczony pełnomocnik przesłuchiwanej. Trzy dni po przesłuchaniu, 15 marca, Barbara Skrzypek niespodziewanie zmarła. Opozycyjne media wiązały śmierć ze słabym stanem zdrowia Barbary Skrzypek, z odmową uczestnictwa w przesłuchaniu jej pełnomocnika (na co formalnie zezwala polska procedura karna) oraz długotrwałym, czterogodzinnym przesłuchaniem bez zarządzania przerwy.

Prokuratura Okręgowa Warszawa-Praga w Warszawie wszczęła 17 marca 2025 r. śledztwo w sprawie nieumyślnego spowodowania śmierci Barbary Skrzypek⁵⁹.

**To zagadnienie
aktualizujemy
na bieżąco tutaj:**

PL

ENG

⁵⁸ Komunikat odnośnie ustaleń dot. przesłuchania świadek Pani Barbary Skrzypek w sprawie tzw. „dwóch wież”, Gov.pl, 17 marca 2025 r., <https://www.gov.pl/web/po-warszawa/komunikat-odnosnie-ustalen-dot-przesluchania-swiatek-pani-barbary-skrzypek-w-sprawie-tzw-dwoch-wiez>, dostęp: 26 maja 2025 r.

⁵⁹ Informacja w sprawie śledztwa dotyczącego śmierci Pani Barbary Skrzypek, Gov.pl, 18 marca 2025 r., <https://www.gov.pl/web/po-warszawa-praga/informacja-w-sprawie-sledztwa-dotyczacego-smierci-pani-barbary-skrzypek>, dostęp: 26 maja 2025 r.

4. Ataki na wolność zgromadzeń

Artykuł 57 Konstytucji RP gwarantuje każdemu wolność organizowania pokojowych zgromadzeń i uczestniczenia w nich. Wolność ta była jednak ograniczana wobec tych, którzy ideowo nie zgadzają się z przedstawicielami obozu rządzącego, przez działania polityków obozu sprawującego w Polsce władzę od 13 grudnia 2023 r., czyli przede wszystkim przez Adama Bodnara, Tomasza Siemoniaka i Rafała Trzaskowskiego – czy to podejmowane osobiście, czy to przez postępowanie podległych im funkcjonariuszy.

4.1. Marsz Niepodległości

14 maja 2024 r. Adam Bodnar ogłosił, że zlecił przeprowadzenie badania zasadności decyzji o umorzeniu postępowań, jakie w latach 2017–2019 były wszczynane przeciwko uczestnikom Marszu Niepodległości w związku z rzekomym podnoszeniem haseł i prezentowania symboli o charakterze rasistowskim⁶⁰. Organizatorzy marszu stwierdzili, że decyzja ta jest „skandaliczna i motywowana niechęcią do przejawów polskości i patriotyzmu, tak obcych obecnemu liberalno-lewicowemu rządowi”⁶¹.

4 września 2024 r., o godz. 6.00 rano, funkcjonariusze Policji dokonali siłowego wejścia do siedziby Stowarzyszenia „Marsz Niepodległości”. Doszło przy tym do naruszenia właściwych procedur, w tym nie doręczono postanowienia Prokuratury Okręgowej o nakazie przeszukania siedziby. Ponadto wyłamane zostały zamki wewnątrz lokalu do studia nagraniowego oraz schowka. Zarekwirowane zostały takie przedmioty jak między innymi teczka, cztery laptopy stanowiące własność Stowarzyszenia „Marsz Niepodległości”, a także telefon komórkowy oraz komputer stacjonarny, co do których przedstawiciele stowarzyszenia wyraźnie wskazali, że nie są one własnością organizacji, gdyż nie dysponowała ona żadnymi tego typu urządzeniami.

Prezydent Warszawy konsekwentnie odmawiał rejestracji marszu, który miał się odbyć 11 listopada 2024 r.

Ostatecznie dopiero pod koniec października prezydent Warszawy, znalazłszy się pod presją społeczną, opublikował w Biuletynie Informacji Publicznej informację o zawiadomieniu dotyczącym zgromadzenia⁶².

⁶⁰ Przegląd postępowań dotyczących możliwości popełnienia przestępstw na szkodę i przez uczestników marszów organizowanych przez organizacje społeczne aktywne w latach 2016–2023, Gov.pl, 14 maja 2024 r., <https://www.gov.pl/web/prokuratura-krajowa/przegląd-postepowan-dotyczacych-mozliwosci-popełnienia-przestępstw-na-szkodę-i-przez-uczestników-marszów-organizowanych-przez-organizacje-społeczne-aktywne-w-latach-2016--2023>, dostęp: 26 maja 2025 r.

⁶¹ Adam Bodnar zarzuca Marszowi Niepodległości promowanie „nazizmu”. Stowarzyszenie wydało oświadczenie, Narodowcy.net, 24 maja 2024 r., <https://narodowcy.net/adam-bodnar-zarzuca-marszowi-niepodleglosci-promowanie-nazizmu-stowarzyszenie-wydalo-oswiadczenie/>, dostęp: 26 maja 2025 r.

⁶² Zgromadzenie publiczne, 11.11.2024 14:00:00, <https://bip.warszawa.pl/web/stoleczne-centrum-bezpieczenstwa/-/zgromadzenie-publiczne-11-11-2024-14-00-00>, dostęp: 26 maja 2025 r.

Prezydent Miasta Stołecznego Warszawy

Warszawa, 14 października 2024 r.

DECYZJA NR WV/5310/ZG/5/2024

Działając na podstawie art. 14 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 24 lipca 2015 r. - Prawo o zgromadzeniach (Dz. U. z 2022 r. poz. 1389)

ZAKAZUJĘ

Stowarzyszeniu Marsz Niepodległości
z siedzibą w Warszawie przy ul. Stawki 4B lok. U1

organizacji zgromadzeń:

- 1) zwołanego od godz. 21.00 w dniu 28 października 2024 r. do godz. 1.00 w dniu 12 listopada 2024 r. (na podstawie zawiadomienia z 28 września 2024 r.),
 - 2) zwołanego od godz. 21.00 w dniu 5 listopada 2024 r. do godz. 1.00 w dniu 12 listopada 2024 r. (na podstawie zawiadomienia z 7 października 2024 r.),
 - 3) zwołanego od godz. 21.00 w dniu 6 listopada 2024 r. do godz. 1.00 w dniu 12 listopada 2024 r. (na podstawie zawiadomienia z 8 października 2024 r.),
 - 4) zwołanego od godz. 21.00 w dniu 8 listopada 2024 r. do godz. 1.00 w dniu 12 listopada 2024 r. (na podstawie zawiadomienia z 9 października 2024 r.),
 - 5) zwołanego od godz. 21.00 w dniu 9 listopada 2024 r. do godz. 1.00 w dniu 12 listopada 2024 r. (na podstawie zawiadomienia z 10 października 2024 r.),
 - 6) zwołanego od godz. 21.00 w dniu 10 listopada 2024 r. do godz. 1.00 w dniu 12 listopada 2024 r. (na podstawie zawiadomienia z 11 października 2024 r.),
- planowanych na terenie m.st. Warszawy, których program przewidywał zbiórkę uczestników na obszarze ronda Dmowskiego i pl. Defilad (prostokąt wyznaczony liniami: Al. Jerozolimskich od ronda Dmowskiego do wysokości ul. Pankiewicza, przedłużenie linii ul. Pankiewicza w stronę Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie do tego budynku, z drugiej strony linią wyznaczoną ul. Marszałkowską do ul. Złotej oraz przedłużeniem linii ul. Złotej do budynku PKiN), z planowaną trasą przejścia: Al. Jerozolimskie, most Poniatowskiego, ul. Wał Miedzeszyński (zejście pętlą z mostu), ul. Wybrzeże Szczecińskie, ul. Siwca, z zakończeniem na błoniach Stadionu Narodowego.

Decyzja Prezydenta m. st. Warszawy z dnia 14 października 2024 r., nr WV/5310/ZG/5/2024.

**To zagadnienie
aktualizujemy
na bieżąco tutaj:**

PL

ENG

4.2. Protesty rolnicze

6 marca 2024 r. w Warszawie odbył się protest rolników. Miał on na celu ukazać sprzeciw tej grupy społecznej wobec polityki „klimatycznej” Unii Europejskiej, która według protestujących prowadzi do upadku rolnictwa, a w konsekwencji potężnego wzrostu cen żywności i energii, mającego dotknąć wszystkich Polaków, w szczególności tych najuboższych. W manifestacji przeciwko niekorzystnym regulacjom Europejskiego Zielnego Ładu brali udział rolnicy z całej Polski. Po kilku godzinach od rozpoczęcia protestu doszło do licznych ataków Policji względem manifestujących. Funkcjonariusze stosowali wobec manifestantów środki przymusu bezpośredniego bez uprzedniego ostrzeżenia. Używany był gaz pieprzowy i pałki teleskopowe. Wiele z zaatakowanych osób zachowywało się całkowicie biernie w chwili ataku ze strony policjantów. Podobne protesty odbywały się również w innych miejscach kraju.

Policja zatrzymała niektórych uczestników protestów, którym następnie postawiono różnorakie zarzuty (takie jak udział w zbiegowisku czy naruszenie nietykalności cielesnej funkcjonariuszy) oparte jednak na wątpliwych podstawach, co zostało zresztą stwierdzone przez sądy.

Przykładowo Sąd Rejonowy w Łasku uniewinnił troje rolników uczestniczących w proteście w Wartkowicach, który odbył się 22 kwietnia 2024 r. Z kolei Sąd Rejonowy w Trzebnicy umorzył trzy postępowania wobec łącznie dziesięciu rolników, w zawiązku z demonstracjami z marca 2024 r. w województwie dolnośląskim. Sąd wskazał przy tym, że zachowanie obwinionych nie wypełniało jakichkolwiek znamion zarzucanych wykroczeń. Według sądu uczestniczyli oni bowiem w legalnym proteście, jednym z wielu, jakie tego dnia odbywały się w całej Polsce.

**To zagadnienie
aktualizujemy
na bieżąco tutaj:**

PL

ENG

Podsumowanie

Rząd Donalda Tuska powołany po ośmiu latach rządów Prawa i Sprawiedliwości w ciągu blisko 18 miesięcy podjął liczne bezprawne działania mające na celu eliminację opozycyjnych poglądów z przestrzeni publicznej. Działania te godzą w fundamenty demokratycznego państwa prawnego, tworząc rewolucyjny porządek sprawiedliwości okresu przejściowego czy też, jak stwierdził sam premier – „demokracji walczącej”.

19 grudnia 2023 r. Sejm przyjął uchwałę „w sprawie przywrócenia ładu prawnego oraz bezstronności i rzetelności mediów publicznych”, która nie jest aktem prawa powszechnie obowiązującego. Na tej podstawie, tego samego dnia, Minister Kultury Bartłomiej Sienkiewicz odwołał prezesów zarządów Telewizji Polskiej S.A., Polskiego Radia S.A. i Polskiej Agencji Prasowej S.A. wraz z radami nadzorczymi tych spółek.

Dzień później Sejm przyjął uchwałę uznającą za niebyłe wszystkie uchwały dotyczące wyboru członków Krajowej Rady Sądownictwa z lat 2018–2022, a 12 stycznia 2024 r. minister Bodnar wręczył Prokuratorowi Krajowemu Dariuszowi Barskiemu dokument stwierdzający, że jego powołanie na stanowisko nie wywołało skutków prawnych. Sąd Najwyższy orzekł jednak we wrześniu 2024 r., że działania te były sprzeczne z prawem.

Od początku swojej kadencji rząd systematycznie podważał status Trybunału Konstytucyjnego, opatrząc jego orzeczenia adnotacjami o tym, że „zgodnie z wyrokami Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, Trybunał Konstytucyjny jest pozbawiony cech trybunału powołanego ustawą”. 6 marca 2024 r. Sejm przyjął uchwałę „w sprawie usunięcia skutków kryzysu konstytucyjnego”, która sprowadzała się do negowania statusu Trybunału w polskim porządku prawnym. Od tego momentu rząd przestał publikować w Dzienniku Ustaw jakiegokolwiek wyroki TK.

Powyższe działania w sferze mediów i wymiaru sprawiedliwości stanowią gwarancję bezkarności dla tych, którzy dokonują zamachu na wolności i prawa człowieka i obywatela. Szczególnie groźne są działania bezprawnie obniżające standard ochrony prawnej prawa do życia poprzez wydanie wytycznych Ministerstwa Zdrowia dotyczących aborcji. Nie mniej istotne pozostaje naruszanie prawa do sądu, naruszenia wolności religijnej w szkole i miejscu pracy czy ograniczanie wolności zgromadzeń. Opisane działania stanowią naruszenie nie tylko polskiego prawa, ale również standardów międzynarodowych.

Całość tego obrazu podsumowuje zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa „zamachu stanu” złożone przez prezesa Trybunału Konstytucyjnego Bogdana Świączkowskiego. Zgodnie z tym zawiadomieniem obecne władze miały wykorzystać przewagę zapewnianą przez aparat władzy wykonawczej i ustawodawczej w sposób bezprawny.

głosowanie nad całością projektu.

KO(157)	GŁOSOWAŁO - 154	ZA - 154	PRZECIW - 0	WSTRZYMAŁO SIĘ - 0	NIE GŁOSOWAŁO - 3	
ADAMOWICZ PIOTR	28	JACHIRA KLAUDIA	28	ŁOŚKO MAGDALENA	28	
AUGUSTYN URSZULA	28	JANYSKA MARIA MAŁGORZATA	28	ŁUĆZAK ALICJA	28	
BIELAWSKA SYLWIA	28	JAROS MICHAŁ	28	ŁUĆZAK KRYSZTYN	28	
BLIZNIUK PAWEŁ	28	JASKULSKI PATRYK	28	MARCHEWKA ARKADIUSZ	28	
BOCHENEK MATEUSZ	28	JĄSKÓWIEC DOMINIK	28	MAREK DOROTA	28	
BOJARSKI KRYSZTOF	28	JAZŁOWIECKA DANUTA	28	MASEŁKO PAWEŁ	28	
BORYS PIOTR	28	JÓZEFACIUK MARCIN	28	MATUSIK-LIPICKA KATARZYNA	28	
BASAKIOWSKI MARCIN	28	KANDYBA PIOTR	28	MEŚZOWICZ JERZY	28	
CHMIELEWSKI NAREK JAN	28	KARNOŃSKI JACEK	28	MIĘSZKOWSKI KRYSZTOF	28	
CHYBIĆKA ALICJA	28	KAROLEWSKA IWONA	28	MROCZEK CZESŁAW	28	
CICHON JANUSZ	28	KIERZEK-KOPERSKA KATARZYNA	28	MRZYGŁOCKA IZABELA KATARZYNA	28	
CZERNOW ZOFIA	28	KLUZIK-ROSTKOWSKA JOANNA	28	MYRCHA ARKADIUSZ	28	
DOLNIAK BARBARA	28	KOŁODZIEJ EWA	28	NAPIERAŁSKI GRZEGORZ	28	
DOMAŃSKI ANDRZEJ	28	KOŁODZIEJCZAK MAGDALENA	28	NIEDZIELA DOROTA	28	
DOŁAN ROBERT	28	MAŁGORZATA	28	NIEOŚWIEDZONY JACEK	28	
FIŁIKS MAGDALENA	28	KOŁODZIEJCZAK MICHAŁ	28	NIEMCZYK MAŁGORZATA	28	
FRYDRYCH JOANNA	28	KONWIŃSKI ZBIGNIEW	28	NIEZGODZKA JOLANTA	28	
FRYSZTAK KONRAD	28	KOSTUŚ TOMASZ	28	NITRAS SŁAWOMIR	28	
					SIEMONIAK TOMASZ	28
					SKOWRONKA KRYSZYNA	28
					SMARDUCH WERONIKA	28
					SOBOLAK ANNA	28
					SOWA MAREK	28
					STACHOWICZ KATARZYNA	28
					STERCZEWSKI FRANCISZEK	28
					SUSKI PAWEŁ	28
					SZEWIŃSKI ANDRZEJ	28
					SZŁAPKA ADAM	28
					SZOPIŃSKI HENRYK	28
					SZUMILAS KRYSZYNA	28
					SZYMAŃSKI TOMASZ	28
					ŚCIEBIBORSKI ŁUKASZ	28
					TAJNER APOŁONIA	28
					TOMCZYK CEZARY	28
					TOMCZYKIEWICZ MACIEJ	28
					TRACZ MAŁGORZATA	28

GABRIEL PATRYK	za	KOSZUTSKA URSZULA	za	NOWACKA BARBARA	za	TRUSKOLASKI KRZYSZTOF	za
GADOWSKI KRZYSZTOF	za	KOT ALEKSANDRA	za	NOWAK TOMASZ PIOTR	za	TUSK DONALD	za
GAJEWSKA ALEKSANDRA	za	KOWAL PAWEŁ	za	OKŁA-DREWNOWICZ MARZENA	za	URBANIAK JAROSŁAW	za
GAJEWSKA KINGA	za	KOZŁOWSKA IWONA MARIA	za	OLSZEWSKI PAWEŁ	za	WAŁĘSA JAROSŁAW	za
GAPIŃSKA ELŻBIETA	za	KOZŁAKIEWICZ MARIA JOANNA	za	OSOS KATARZYNA	za	WARDZAŁA ROBERT	za
GAWLIK ZDZISŁAW	za	KRAWCZYK IWONA MAŁGORZATA	za	PAPKE PAWEŁ	za	WIELICHOWSKA MONIKA	za
GELERT ELŻBIETA	za	KRAWCZYK MICHAŁ	za	PAWLICZAK KAROLINA	za	WIŚNIEWSKA ALEKSANDRA KAROLINA	za
GIERADA ARTUR DANIEL	za	KROPIWNIK ROBERT	za	PEPEK MAŁGORZATA	za	WITCZAK ADRIAN	za
GIZIŃSKI WŁODZISŁAW	za	KRÓŁ WOJCIECH	za	PIĄTKOWSKI KRZYSZTOF	za	WITCZAK MARIUSZ	za
GŁOGOWSKI TOMASZ	za	KRÓŁAK KATARZYNA	za	PIEKARSKA KATARZYNA MARIA	za	WTEK PRZEMYSŁAW	ng.
GŁOWSKI PIOTR	za	KRZĄKAŁA MAREK	za	PIETRZCZYK ŁUCJAN MAREK	za	WOJCIECHOWSKA ANNA	za
GOLBIK MARTA	za	KRZEMIŃSKI ADAM	za	PLOCKE KAZIMIERZ	za	WOŁOZJAŃSKI BOGUSŁAW	za
GORCZYCA STANISŁAW	za	KRZYWONOS-STRYCHARSKA HENRYKA	za	POLAK ELŻBIETA ANNA	za	WRÓBEL MACIEJ	za
GRABIEC JAN	za	LACHOWICZ PIOTR	za	POMASKA AGNIESZKA	za	ZAWIEJA BARTOSZ	za
GROMADZKA MAŁGORZATA	za	LAMCZYK STANISŁAW	za	POPIELARZ MARIUSZ	za	ZEMBACZYŃSKI WITOLD	za
GRYGORCEWICZ BARBARA	za	ŁASEK MACIEJ	za	RAK RENATA	za	ZIELIŃSKA URSZULA SARA	za
GZIK MAREK	za	LENARTOWICZ GABRIELA	za	ROGUSKA MAGDALENA	za	GIERTYCH ROMAN	ng.
HABURA KRZYSZTOF	za	LESZCZYNA IZABELA	za	ROSA MONIKA	za	GRABCUK KRZYSZTOF	ng.
HANAJCZYK AGNIESZKA	za	LISOWSKA BOŻENA	za	RUTNICKI JAKUB	za	ŚLUGOCKI WALDEMAR	ng.
HARTWICH IWONA	za	LUBNAUER KATARZYNA ANNA	za	RZAŚA MAREK	za		
HOK MAREK TOMASZ	za	ŁĄCKI ARTUR JAROSŁAW	za	SIBIŃSKA KRYSZYNA	za		
HORBATOWSKI ŁUKASZ	za	ŁĘPKOWSKA-GOŁAŚ ALICJA	za	SIEMASZKO RAFAŁ	za		
		ŁOBODA DOROTA	za				
Polska2050-TD(32)	GŁOSOWAŁO - 30	ZA - 30	PRZECIW - 0	WSTRZYMAŁO SIĘ - 0	NIE GŁOSOWAŁO - 2		
BODNAR IZABELA	za	HOŁOWNIA SZYMON	za	OLIWIECKA BARBARA	za	SUCHOŃ MIROSLAW	za
BURKIEWICZ ELŻBIETA	za	KASPRZYK RAFAŁ	za	OSMAŁAK ŁUKASZ	za	SZYMANOWSKA EWA	za
CWALIŃA-SŁIWOWSKA ŻANETA	za	KOMAREWICZ RAFAŁ	za	PETRUK RYSZARD	za	ŚLIŻ PAWEŁ	za
CWIK SŁAWOMIR	za	LEO ALEKSANDRA	za	PIETRUKOWSKI NORBERT	za	TOMCZAK WIOLETA	za
GÓRNIKIEWICZ PIOTR	za	LUBOŃSKI ADAM	za	ROMOWICZ BARTOSZ	za	WNUK KAMIL	za
GRAMATYKA MICHAŁ	za	MUCHA JOANNA	za	SCHADLER EWA	za	ZIMOCH TOMASZ	za
HENNIG-KŁOSKA PAULINA	za	NOWAK MAJA EWA	za	SKONIECZKA MARCIN	za	BUCYŃSKA AGNIESZKA	ng.
HOŁOWNIA BOŻENNA	za	OKUŁA BARBARA	za	STRACH PIOTR PAWEŁ	za	ZALEWSKI PAWEŁ	ng.
PSL-TD(31)	GŁOSOWAŁO - 29	ZA - 4	PRZECIW - 24	WSTRZYMAŁO SIĘ - 1	NIE GŁOSOWAŁO - 2		
KŁOPOTEK AGNIESZKA MARIA	za	KIEPURA HENRYK	pr.	PASZYK KRZYSZTOF	pr.	TOMCZAK JACEK	pr.
PASŁAWSKA URSZULA	za	KLIMCZAK DARIUSZ	pr.	PYRZYK MICHAŁ	pr.	TOMCZYSZYN STANISŁAW	pr.
SROKA MAGDALENA	za	KOSINIAK-KAMYSZ WŁADYSŁAW	pr.	RAŚ IRENEUSZ	pr.	ZGORZELESI PIOTR	pr.
ZIĘBA-GZIK JOLANTA	za	KRAJEWSKI STEFAN	pr.	RÓŻYŃSKI WIESŁAW	pr.	ŻELAZOWSKA BOŻENA	pr.
BARTOSZEWSKI WŁADYSŁAW	pr.	LUBCZYK RADOŚLAW	pr.	RZĘPA JAROSŁAW	pr.	DZIEDZIC ADAM	ws.
BEJDA PAWEŁ	pr.	MALISZEWSKI MIROSLAW	pr.	SAMBORSKI TADEUSZ	pr.	SIEKIERSKI CZESŁAW	ng.
BIERNACKI MAREK	pr.	NOVOGÓRSKA URSZULA	pr.	SAWICKI MAREK	pr.	ZIEJEWSKI ZBIGNIEW	ng.
GRZYB ANDRZEJ	pr.	ORLIŃSKI MIROSLAW ADAM	pr.	SOSNOWSKI ZBIGNIEW	pr.		
Lewica(26)	GŁOSOWAŁO - 26	ZA - 26	PRZECIW - 0	WSTRZYMAŁO SIĘ - 0	NIE GŁOSOWAŁO - 0		
CZARZASTY WŁODZIMIERZ	za	KOWAL PIOTR	za	SIKORA ARKADIUSZ	za	WICHA JOANNA	za
CZERNIAK JACEK	za	KUCHARSKA-DZIEDZIC ANITA	za	STOŻEK MARTA	za	WIECZOREK DARIUSZ	za
DZEMIENOWICZ-BAK AGNIESZKA	za	KULASEK MARCIN	za	SZCZEPAŃSKI WIESŁAW	za	ZANDBERG ADRIAN	za
GAWKOWSKI KRZYSZTOF	za	LITEWSKA ŁUKASZ	za	SZEJNA ANDRZEJ	za	ZAWISZA MARCELINA	za
GOSEK-POPIOLEK DARIA	za	MATYSIAK PAULINA	za	TOMASZEWSKI TADEUSZ	za	ŻUKOWSKA ANNA MARIA	za
KONIECZNY MACIEJ	za	NOWICKA WANDA	za	TRELA TOMASZ	za		
KOTULA KATARZYNA	za	OLKO DOROTA	za	UEBERHAN KATARZYNA	za		
Konfederacja(18)	GŁOSOWAŁO - 17	ZA - 0	PRZECIW - 17	WSTRZYMAŁO SIĘ - 0	NIE GŁOSOWAŁO - 1		
BERKOWICZ KONRAD	pr.	MENTZEN SŁAWOMIR	pr.	SKALIK WŁODZIMIERZ	pr.	WILK RYSZARD	pr.
BOSAK KARINA ANNA	pr.	MULAWA KRZYSZTOF	pr.	SZYMAŃSKI KRZYSZTOF	pr.	ZAPALOWSKI ANDRZEJ TOMASZ	pr.
BOSAK KRZYSZTOF	pr.	PEJO BARTŁOMIEJ	pr.	TUDUJ KRZYSZTOF	pr.	WIPLER PRZEMYSŁAW	ng.
FOLTYN BRONISŁAW	pr.	PLĄCZEK GRZEGORZ ADAM	pr.	TUMANOWICZ WITOLD	pr.		
FRITZ ROMAN	pr.	POŁUBOCZEK MICHAŁ	pr.	WAWER MICHAŁ	pr.		
Kukiz15(3)	GŁOSOWAŁO - 2	ZA - 0	PRZECIW - 2	WSTRZYMAŁO SIĘ - 0	NIE GŁOSOWAŁO - 1		
KUKIZ PAWEŁ	pr.	SACHAJKO JAROSŁAW	pr.	JAKUBIAK MAREK	ng.		
niez.(1)	GŁOSOWAŁO - 1	ZA - 1	PRZECIW - 0	WSTRZYMAŁO SIĘ - 0	NIE GŁOSOWAŁO - 0		
GOMOLA ADAM	za						

Wyniki indywidualne do głosowania nr 9 na 15. posiedzeniu Sejmu dnia 12 lipca 2024 r. o godz. 13:45, za: <https://api.sejm.gov.pl/sejm/term10/votings/15/9/pdf>, dostęp: 27 maja 2025 r.

Bibliografia

Literatura

- » Bałazy B., *Media w Polsce* [w:] B. Bałazy, Ł. Bernaciński, *Funkcjonowanie rynku medialnego w Polsce i innych wybranych państwach europejskich. Przeciwdziałanie koncentracji kapitału i ochrona pluralizmu mediów*, Warszawa 2021.
- » Bernaciński Ł., *Opinia prawna w przedmiocie zgodności z prawem rozporządzenia Ministra Edukacji zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach (wersja z dnia 30 września 2024 r.)*, „Kultura Prawna” 2024, nr 7.
- » Bernaciński Ł., *Pluralizm mediów i pluralizm w mediach* [w:] B. Bałazy, Ł. Bernaciński, *Funkcjonowanie rynku medialnego w Polsce i innych wybranych państwach europejskich. Przeciwdziałanie koncentracji kapitału i ochrona pluralizmu mediów*, Warszawa 2021.
- » Brzozowski W., *Stopniowalność naruszeń konstytucji*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 2017, nr 4, <http://dx.doi.org/10.14746/rpeis.2017.79.4.1>.
- » Chybalski P., *Problem tzw. ciszy legislacyjnej w prawie wyborczym w świetle orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego* [w:] *Sądownictwo konstytucyjne. Teoria i praktyka. Tom II*, red. M. Granat, Warszawa 2019.
- » *Kodeks karny. Część szczególna. Komentarz do artykułów 117–221. Tom I*, red. M. Królikowski, R. Zawłocki, wyd. 5, Warszawa 2023.
- » *Kodeks karny. Komentarz*, red. R.A. Stefański, wyd. 7, Warszawa 2025.
- » Niedbała M., *Zagrożenia dla niezależności i pluralizmu mediów* [w:] red. Ł. Bernaciński, M. Niedbała, *Funkcjonowanie mediów w Polsce. Zagrożenia dla niezależności i wolności mediów*, Warszawa 2023.
- » Zalewski B., *Bezprawne zmiany w mediach publicznych* [w:] red. Ł. Bernaciński, *Rok dewastacji państwa prawa. Najważniejsze naruszenia praworządności i zasad demokracji przez rząd Donalda Tuska*, Warszawa 2024.

Źródła

Akty normatywne

- » Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.).
- » Ustawa z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe (Dz. U. z 1984 r. Nr 5, poz. 24).
- » Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2025 r. poz. 383).
- » Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2025 r. poz. 365).
- » Ustawa z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze (Dz. U. z 2024 r. poz. 390 z późn. zm.).
- » Ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektó-

rych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 3).

- » Ustawa z dnia 26 stycznia 2024 r. o zmianie ustawy o Narodowym Centrum Badań i Rozwoju oraz ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 227).
- » Ustawa budżetowa na rok 2025 z dnia 9 stycznia 2025 r. (Dz. U. z 2025 r. poz. 63).
- » Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 22 marca 2024 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 438).
- » Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 14 maja 2024 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie ogólnych warunków umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 730).
- » Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 26 lipca 2024 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz. U. z 2024 r. poz. 1158).
- » Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 17 stycznia 2025 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz. U. z 2025 r. poz. 66).

Akty uchwalone przez Sejm

- » Ustawa z dnia 12 lipca 2024 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, [https://orka.sejm.gov.pl/opinie10.nsf/nazwa/219_u/\\$file/219_u.pdf](https://orka.sejm.gov.pl/opinie10.nsf/nazwa/219_u/$file/219_u.pdf), dostęp: 23 maja 2025 r.
- » Ustawa z dnia 13 września 2024 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o Trybunale Konstytucyjnym, [https://orka.sejm.gov.pl/opinie10.nsf/nazwa/254_u/\\$file/254_u.pdf](https://orka.sejm.gov.pl/opinie10.nsf/nazwa/254_u/$file/254_u.pdf), dostęp: 23 maja 2025 r.
- » Ustawa z dnia 13 września 2024 r. o Trybunale Konstytucyjnym, [https://orka.sejm.gov.pl/opinie10.nsf/nazwa/253_u/\\$file/253_u.pdf](https://orka.sejm.gov.pl/opinie10.nsf/nazwa/253_u/$file/253_u.pdf), dostęp: 2 czerwca 2025 r.
- » Ustawa z dnia 24 stycznia 2025 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie rozpoznawania przez Sąd Najwyższy spraw związanych z wyborami Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz wyborami uzupełniającymi do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonymi w 2025 r., [https://orka.sejm.gov.pl/opinie10.nsf/nazwa/923_u/\\$file/923_u.pdf](https://orka.sejm.gov.pl/opinie10.nsf/nazwa/923_u/$file/923_u.pdf), dostęp: 24 maja 2025 r.
- » Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 19 grudnia 2023 r. w sprawie przywrócenia ładu prawnego oraz bezstronności i rzetelności mediów publicznych oraz Polskiej Agencji Prasowej (M.P. z 2023 r. poz. 1477).
- » Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 20 grudnia 2023 r. w sprawie usunięcia skutków kryzysu konstytucyjnego w kontekście pozycji ustrojowej oraz funkcji Krajowej Rady Sądownictwa w demokratycznym państwie prawnym (M.P. z 2023 r. poz. 1457).
- » Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 21 grudnia 2023 r. w sprawie wskazania członków Państwowej Komisji Wyborczej (M.P. z 2024 r. poz. 28).
- » Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 6 marca 2024 r. w sprawie usunięcia skutków kryzysu konstytucyjnego lat 2015–2023 w kontekście działalności Trybunału Konstytucyjnego (M.P. z 2024 r. poz. 198).

Orzecznictwo

- » Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 22 października 2020 r., sygn. K 1/20, Dz. U. z 2021 r. poz. 175.
- » Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 18 stycznia 2024 r., sygn. K 29/23, Dz. U. z 2024 r. poz. 96.
- » Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 22 maja 2024 r., sygn. U 11/24.
- » Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 28 maja 2024 r., sygn. U 5/24, OTK ZU A/2024, poz. 65.
- » Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 czerwca 2024 r., sygn. K 7/24, OTK ZU A/2024, poz. 60.
- » Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16 października 2024 r., sygn. K 2/24, OTK ZU A/2025, poz. 17.
- » Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 22 listopada 2024 r., sygn. SK 13/24, OTK ZU A/2024, poz. 120.
- » Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 listopada 2024 r., sygn. U 10/24, OTK ZU A/2024, poz. 118.
- » Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 maja 2025 r., sygn. K 2/25.
- » Postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 30 sierpnia 2024 r., sygn. U 10/24, https://www.sn.pl/sites/Serwis_WWW/SiteAssets/Lists/Wydarzenia/AllItems/postanowienie%20TK%20U%2010-24.pdf, dostęp: 26 maja 2025 r.
- » Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 stycznia 2024 r., sygn. I NSW 1268/23.
- » Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 stycznia 2024 r., sygn. I NSW 1267/23.
- » Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2024 r., sygn. I NSW 55/24.
- » Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2024 r., sygn. I KZP 3/24.
- » Uchwała Nr 2/05/2025 Kolegium Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2025 r. w sprawie zapewnienia prawidłowego funkcjonowania Sądu Najwyższego, https://www.sn.pl/sites/Serwis_WWW/SiteAssets/Lists/Wydarzenia/AllItems/Uchwa%C5%82a%20nr%202_05_2025%20-%20w%20sprawie%20zapewnienia%20prawid%C5%82owego%20funkcjonowania%20S%C4%85du%20Najwy%C5%Bczszego.pdf, dostęp: 23 maja 2025 r.
- » Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 9 kwietnia 2025 r., sygn. VI SA/Wa 2952/24.
- » Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie IV Wydział Cywilny z dnia 3 lipca 2024 r., sygn. IV C 306/24.

Pozostałe pisma i dokumenty urzędowe

- » Uchwała Nr 316/2024 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 29 sierpnia 2024 r. w sprawie sprawozdania finansowego Komitetu Wyborczego Prawo i Sprawiedliwość z wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniu 15 października 2023 r., https://pkw.gov.pl/uploaded_files/1725025956_kw-pis.pdf, dostęp: 24 maja 2025 r.

- » Uchwała Nr 421/2024 Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 30 grudnia 2024 r. w sprawie sprawozdania finansowego Komitetu Wyborczego Prawo i Sprawiedliwość z wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniu 15 października 2023 r.
- » Postanowienie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 17 sierpnia 2024 r., nr 1131.18.2024 w sprawie wyznaczenia przewodniczącego zgromadzenia sędziów Izby Cywilnej Sądu Najwyższego, M.P. z 2024 r. poz. 799.
- » Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny, druk sejmowy nr 176 (Sejm X kadencji).
- » Uchwała Nr 162 Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2024 r. w sprawie przeciwdziałania negatywnym skutkom kryzysu konstytucyjnego w obszarze sądownictwa (M.P. z 2024 r. poz. 1068).
- » Wytyczne w sprawie obowiązujących przepisów prawnych dotyczących dostępu do procedury przerwania ciąży, <https://www.gov.pl/web/zdrowie/wytyczne-w-sprawie-obowiazujacych-przepisow-prawnych-dotyczacych-dostepu-do-procedury-przerwania-ciazy>, dostęp: 26 maja 2025 r.
- » Wyniki indywidualne do głosowania, X kadencja Sejmu RP Posiedzenie 15 – głosowanie nr 9 (2024-07-12 13:45:21), <https://api.sejm.gov.pl/sejm/term10/votings/15/9/pdf>, dostęp: 27 maja 2025 r.
- » Zawiadomienie o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa, Warszawa, 31 stycznia 2025 r. – pismo Bogdana Świączkowskiego, Prezesa Trybunału Konstytucyjnego, do Michała Ostrowskiego, Zastępcy Prokuratora Generalnego, https://trybunal.gov.pl/fileadmin/content/uroczystosci_spotkania_wizyty/2025/2025_02_11/ZAWIADOMIENIE_O_UZASADNIONYM_PODEJRZENIU_POPELNIENIU_PRZESTEPSTWA.pdf, dostęp: 26 maja 2025 r.
- » Decyzja nr DR-89/2024 Przewodniczącego Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji z 2 lipca 2024 r., <http://www.archiwum.krrit.gov.pl/KoncesjeSync/Decyzje/873a2024-t/DR-892024.pdf>, dostęp: 23 maja 2025 r.
- » Pismo Przewodniczącego KRRiT do Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej z 14 kwietnia 2025 r., znak pisma: KRRiT-077-7/007/25, <https://www.gov.pl/web/krrit/pismo-przewodniczacego-krrit-do-przewodniczacego-panstwowej-komisji-wyborczej>, dostęp: 23 maja 2025 r.
- » Pismo Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej z 3 lutego 2025 r., znak pisma: ZKF.820.2.8.2024, https://pkw.gov.pl/uploaded_files/1739503459_pismo-do-zkf820282024.pdf, dostęp: 24 maja 2025 r.
- » Pismo Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej z 9 stycznia 2025 r., znak pisma: ZKF.411.2.4.2024, https://pkw.gov.pl/uploaded_files/1736473703_zkf411242024.pdf, dostęp: 24 maja 2025 r.
- » Uchwała Prezydium Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 20 grudnia 2023 r., <https://krs.pl/pl/aktualnosci/2331-uchwala-prezydium-krajowej-rady-sadownictwa-z-dnia-20-grudnia-2023-r.html>.
- » Decyzja Prezydenta m.st. Warszawy z dnia 14 października 2024 r., nr WV/5310/ZG/5/2024.
- » Zgromadzenie publiczne, 11.11.2024 14:00:00, <https://bip.warszawa.pl/web/stoleczne-centrum-bezpieczenstwa/-/zgromadzenie-publiczne-11-11-2024-14-00-00>, dostęp: 26 maja 2025 r.
- » Zarządzenie Nr 822/2024 Prezydenta Miasta Stołecznego Warszawy z 8 maja 2024 r. w sprawie wprowadzenia Standardów równego traktowania w Urzędzie m.st. Warszawy, znak: GP-OR.0050.822.2024, <https://bip.warszawa.pl/web/prezydent/-/zarzadzenie-nr-822/>

2024-z-2024-05-08, dostęp: 26 maja 2025 r.

- » CDL-AD(2024)029-e, Poland – Joint Opinion of the Venice Commission and the Directorate General Human Rights and Rule of Law on European standards regulating the status of judges, adopted by the Venice Commission at its 140th Plenary Session (Venice, 11–12 October 2024), [https://venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2024\)029-e](https://venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2024)029-e), dostęp: 23 maja 2025 r.
- » CDL-AD(2024)035-e, Poland – Opinion on the draft constitutional amendments concerning the Constitutional Tribunal and two laws on the Constitutional Tribunal, adopted by the Venice Commission at its 141st Plenary Session (Venice, 6–7 December 2024), [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2024\)035-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2024)035-e), dostęp: 23 maja 2025 r.
- » CDL-PI(2024)009-e, Poland – Urgent Joint Opinion of the Venice Commission and the Directorate General of Human Rights and Rule of Law of the Council of Europe on the draft law amending the Law on the National Council of the Judiciary of Poland, [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-PI\(2024\)009](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-PI(2024)009), dostęp: 23 maja 2025 r.

Pozostałe źródła

- » *Adam Bodnar zarzuca Marszowi Niepodległości promowanie „nazizmu”. Stowarzyszenie wydało oświadczenie*, Narodowcy.net, 24 maja 2024 r., <https://narodowcy.net/adam-bodnar-zarzuca-marszowi-niepodleglosci-promowanie-nazizmu-stowarzyszenie-wydalo-oswiadczenie/>, dostęp: 26 maja 2025 r.
- » *Aktualizacja. Możliwa próba ingerencji w kampanię wyborczą. Po interwencji NASK Meta zablokowała reklamy*, NASK, 14 maja 2025 r., <https://nask.pl/aktualnosci/mozliwa-proba-ingerencji-w-kampanie-wyborcza>, dostęp: 24 maja 2025 r.
- » *Donald Tusk: Będą komisje śledcze – konferencja prasowa, 21.11.2023*, nagranie na kanale YouTube: Donald Tusk – kanał oficjalny, <https://www.youtube.com/watch?v=8eL0Ov5T2pc>, 48:52–49:15, dostęp: 23 maja 2025 r.
- » *Dwie ustawy do TK w trybie kontroli prewencyjnej*, Prezydent.pl, 7 października 2024 r., <https://www.prezydent.pl/aktualnosci/wydarzenia/dwa-wnioski-do-tk-w-trybie-kontroli-prewencyjnej,92504>, dostęp: 2 czerwca 2025 r.
- » *Głosowanie nr 9 na 15. posiedzeniu Sejmu dnia 12-07-2024 r. o godz. 13:45:21*, <https://www.sejm.gov.pl/Sejm10.nsf/Glosowanie.xsp?posiedzenie=15&glosowanie=9>, dostęp: 27 maja 2025 r.
- » *Informacja o przeszukaniu pomieszczeń mieszkalnych i gospodarczych w klasztorze w Lublinie*, Gov.pl, 27 grudnia 2024 r., <https://www.gov.pl/web/prokuratura-krajowa/informacja-o-przeszukaniu-pomieszczen-mieszkalnych-i-gospodarczych-w-klasztorze-w-lublinie>, dostęp: 26 maja 2025 r.
- » *Informacja o uznaniu przywrócenia prokuratora Dariusza Barskiego do służby czynnej za akt dokonany z naruszeniem przepisów*, Gov.pl, 12 stycznia 2024 r., <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/informacja-o-uznaniu-przywrocenia-prokuratora-dariusza-barskiego-do-sluzby-czynnej-za-akt-dokonany-z-naruszeniem-przepisow>, dostęp: 23 maja 2025 r.
- » *Informacja w sprawie śledztwa dotyczącego śmierci Pani Barbary Skrzypek*, Gov.pl, 18 marca 2025 r., <https://www.gov.pl/web/po-warszawa-praga/informacja-w-sprawie-sledztwa-dotyczacego-smierci-pani-barbary-skrzypek>, dostęp: 26 maja 2025 r.

- » *Komunikat odnośnie ustaleń dot. przesłuchania świadek Pani Barbary Skrzypek w sprawie tzw. „dwóch wież”, Gov.pl, 17 marca 2025 r., <https://www.gov.pl/web/po-warszawa/komunikat-od-nosnie-ustalen-dot-przesluchania-swiadek-pani-barbary-skrzypek-w-sprawie-tzw-dwoch-wiez>, dostęp: 26 maja 2025 r.*
- » *Komunikat w sprawie prawidłowości traktowania ks. Michała O., Biuletyn Informacji Publicznej RPO, 23 grudnia 2024 r., <https://bip.brpo.gov.pl/pl/content/komunikat-sprawa-ks-michala-o-brpo>, dostęp: 26 maja 2025 r.*
- » *Marszałek Sejmu stwierdził wygaśnięcie mandatów posłów Mariusza Kamińskiego i Macieja Wąsika, Gov.pl, 21 grudnia 2023 r., <https://www.sejm.gov.pl/sejm10.nsf/komunikat.xsp?documentId=4E4F404D8E200C17C1258A8C0049DD47>, dostęp: 26 maja 2025 r.*
- » *Minister Sprawiedliwości odwołuje sędziego Piotra Schabę z funkcji Rzecznika Dyscyplinarnego, Gov.pl, 25 kwietnia 2025 r., <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/minister-sprawiedliwosci-odwoluje-sedziego-piotra-schaba-z-funkcji-rzecznika-dyscyplinarnego>, dostęp: 23 maja 2025 r.* Nowe rozwiązania dotyczące zmian w sądownictwie, Gov.pl, 6 września 2024 r., <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/nowe-rozwiazania-dotyczace-zmian-w-sadownictwie>, dostęp: 23 maja 2025 r.
- » *Oświadczenie Ministra Sprawiedliwości Adama Bodnara, Gov.pl, 17 lipca 2024 r., <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/oswiadczenie-ministra-sprawiedliwosci-adama-bodnara>, dostęp: 26 maja 2025 r.*
- » *Postępowanie dyscyplinarne wobec sędziów Krajowej Rady Sądownictwa, Gov.pl, 4 kwietnia 2025 r., <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/postepowanie-dyscyplinarne-wobec-sedziow-krajowej-rady-sadownictwa>, dostęp: 23 maja 2025 r.*
- » *Powołanie Rzecznika Dyscyplinarnego MS i zawieszenie ZPG Michała Ostrowskiego, Gov.pl, 11 lutego 2025 r., <https://www.gov.pl/web/prokuratura-krajowa/powolanie-rzecznika-dyscyplinarnego-ms-i-zawieszenie-zpg-michala-ostrowskiego>, dostęp: 23 maja 2025 r.*
- » *Projekt ustawy o przywróceniu ładu konstytucyjnego w sądownictwie, Gov.pl, 24 kwietnia 2025 r., <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/projekt-ustawy-o-przywroceniu-ladu-konstytucyjnego-w-sadownictwie>, dostęp: 23 maja 2025 r.*
- » *Przegląd postępowań dotyczących możliwości popełnienia przestępstw na szkodę i przez uczestników marszów organizowanych przez organizacje społeczne aktywne w latach 2016 – 2023, Gov.pl, 14 maja 2024 r., <https://www.gov.pl/web/prokuratura-krajowa/przeglad-postepowan-dotyczacych-mozliwosci-popelnienia-przestepstw-na-szkode-i-przez-uczestnikow-marszow-organizowanych-przez-organizacje-spoeczne-aktywne-w-latach-2016--2023>, dostęp: 26 maja 2025 r.*
- » *Przemysław Radzik odwołany z funkcji Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów, Gov.pl, 4 kwietnia 2025 r., <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/przemyslaw-radzik-odwolany-z-funkcji-zastepcy-rzecznika-dyscyplinarnego-sedziow>, dostęp: 23 maja 2025 r.*
- » *Rzecznik Praw Obywatelskich: nie ma podstaw, aby uznawać orzeczenia Izby Kontroli Nadzwyczajnej za nieistniejące, Niezależna, 22 kwietnia 2025 r., <https://niezalezna.pl/polityka/rzecznik-praw-obywatelskich-nie-ma-podstaw-aby-uznawac-orzeczenia-izby-kontroli-nadzwyczajnej-za-nieistnieja/541843>, dostęp: 23 maja 2025 r.*
- » *Sprawozdanie Stenograficzne z 1. posiedzenia Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 21 grudnia 2023 r. (trzynasty dzień obrad), Warszawa 2023.*

- » *Stanowisko Ministra Edukacji ws. zabezpieczenia TK*, Gov.pl, 30 sierpnia 2024 r., <https://www.gov.pl/web/edukacja/stanowisko-ministra-edukacji-ws-zabezpieczenia-tk>, dostęp: 26 maja 2025 r.
- » *Stanowisko Sądu Najwyższego w sprawie zgromadzenia sędziów Izby Cywilnej Sądu Najwyższego*, Sąd Najwyższy, 10 września 2024 r., <https://www.sn.pl/aktualnosci/SitePages/Wydarzenia.aspx?ItemSID=1022-Odc69815-3ade-42fa-bbb8-549c3c6969c5&ListName=Wydarzenia>, dostęp: 23 maja 2025 r.
- » *Treść pisma Ministra Finansów do PKW*, Gov.pl, 9 stycznia 2025 r., <https://www.gov.pl/web/finanse/tresc-pisma-ministra-finansow-do-pkw>, dostęp: 24 maja 2025 r.
- » *Ujawniamy. Ingerencja w wybory, spoty bez autora i Akcja Demokracja*, WP, 15 maja 2025 r., <https://wiadomosci.wp.pl/ujawniamy-ingierencja-w-wybory-spoty-bez-autora-i-akcja-demokracja-7156892271278624a>, dostęp: 24 maja 2025 r.
- » *Umowa koalicyjna*, <https://platforma.org/upload/document/203/attachments/433/UmowaKoalicyjna.pdf>, dostęp: 23 maja 2025 r.
- » Wpis na profilu Dariusz Mazur @_Dariusz_Mazur na platformie X z 11 kwietnia 2025 r., https://x.com/_Dariusz_Mazur/status/1910729704635596950, dostęp: 23 maja 2025 r.
- » Wpis na profilu Donald Tusk @donaldtusk na platformie X z 9 września 2024 r., <https://x.com/donaldtusk/status/1833124595169214852>, dostęp: 23 maja 2025 r.
- » Wpis na profilu Donald Tusk @donaldtusk na platformie X z 2 czerwca 2025 r., <https://x.com/donaldtusk/status/1929598894217855467>, dostęp: 3 czerwca 2025 r.
- » Wpis na profilu Kancelaria Premiera @PremierRP na platformie X z 10 września 2024 r., <https://x.com/PremierRP/status/1833514578077995040>, dostęp: 23 maja 2025 r.
- » *Wytyczne dla lekarzy i podmiotów leczniczych ws. dostępu do procedury przerwania ciąży*, Gov.pl, 30 sierpnia 2024 r., <https://www.gov.pl/web/zdrowie/wytyczne-dla-lekarzy-i-podmiotow-leczniczych-ws-dostepu-do-procedury-przerwania-ciazy>, dostęp: 26 maja 2025 r.

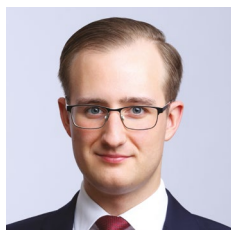
Biogramy autorów

Łukasz Bernaciński

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3491-8675>

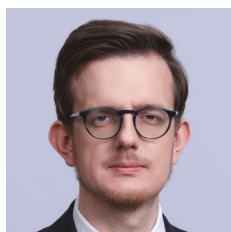
Absolwent Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego, doktor nauk prawnych, Wiceprezes Ośrodka Analiz Prawnych, Gospodarczych i Społecznych im. Hipolita Cegielskiego, Członek Zarządu Instytutu na rzecz Kultury Prawnej Ordo Iuris. Zastępca redaktora naczelnego czasopisma naukowego „Kultura Prawna”. Prelegent na międzynarodowych i ogólnopolskich konferencjach naukowych. Autor kilkudziesięciu publikacji naukowych, w tym trzech monografii, a także kilkudziesięciu analiz i opinii prawnych oraz raportów i poradników. Absolwent programów leaderskich z zakresu prawa, zarządzania i funkcjonowania organizacji pozarządowych.

Nikodem Bernaciak

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4962-3060>

Absolwent Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego oraz studiów podyplomowych w zakresie procesu inwestycyjno-budowlanego dla prawników na Uczelni Łazarskiego oraz Szkoły Prawa Ukraińskiego. Adwokat w Izbie Adwokackiej w Warszawie, starszy analityk w Instytucie na rzecz Kultury Prawnej Ordo Iuris specjalizujący się w zagadnieniach z obszarów: nauki o państwie, ochrony życia, tożsamości małżeństwa oraz instytucji rodziny. Publikował w kwartalnikach „Civitas Christiana” i „Polityka Narodowa”, tygodniku „Do Rzeczy”, dzienniku „Rzeczpospolita” oraz na portalu PCh24.pl.

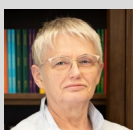

Jędrzej Jabłoński

ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-2206-9373>

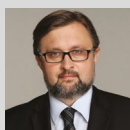
Absolwent Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego (dyplom z wyróżnieniem) i studiów podyplomowych „Polskie kadry dla UE”. Starszy Analityk w Instytucie na rzecz Kultury Prawnej Ordo Iuris, koordynuje program „Wolność i praworządność”. Doświadczenie zdobywał, pracując m.in. jako Główny Specjalista w Biurze Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców. W swoich publikacjach naukowych podejmuje głównie tematykę zasady pomocniczości..

Specjaliści Ordo Iuris przygotowali kolejny raport na temat stanu praworządności w Polsce pod rządami Koalicji 13 grudnia. Systematycznie i profesjonalnie przedstawiają w nim i analizują politykę rządu w tych wszystkich dziedzinach, które poddał on niespotykanej po 4 czerwca 1989 r. próbie zniszczenia. Słusznie więc Instytut Ordo Iuris, realizując swoją statutową dewizę, dokumentuje konkretne poczynania rządu RP, jego premiera i ministrów. W raporcie przedstawia skrupulatnie te wszystkie działania, które miały na celu odrzucenie wartości polskiego systemu politycznego i konkretnych jego regulacji zapisanych w Konstytucji RP oraz w obowiązującym w zgodzie z nią ustawodawstwie, by w ten sposób zmienić nie tylko ustrój i nie tylko prawo – a przede wszystkim by zmienić Naród. Dzieje się to w państwie, którego Konstytucja stwierdza w art. 2, że jest ono demokratyczne i prawem rządzone. Ale cóż odwoływać się do tekstu ustawy zasadniczej i przypominać jej fundamentalną zasadę, gdy premier rządu RP stwierdza, że „prawo będziemy stosować tak, jak je rozumiemy”. I tak się właśnie dzieje w Rzeczypospolitej, a prezentowany raport ściśle to dokumentuje.

prof. dr hab. Anna Łabno

Obowiązkiem prawników działających w czasach ostentacyjnego łamania prawa jest głośne protestowanie i dokumentowanie wszystkich wypadków naruszania porządku prawnego. Zadaniu temu podołali prawnicy współpracujący z Instytutem na rzecz Kultury Prawnej Ordo Iuris. W niniejszej publikacji pokazują oni w syntetyczny sposób – poprzez prezentację konkretnych przykładów łamania praworządności – jak rządzący dziś Polską politycy rozumieją działania „w kategoriach demokracji walczącej”, działania, „które według niektórych autorytetów prawnych będą niezgodne albo nie do końca zgodne z zapisami prawa” (Donald Tusk na konferencji „Drogi wyjścia z kryzysu konstytucyjnego”, 10 września 2024 r.).

dr Konrad Wytrykowski, sędzia Sądu Najwyższego w stanie spoczynku

ISBN 978-83-68211-69-6

9 788368 211696

WESPRZYJ ORDO IURIS

INSTYTUT NA RZECZ KULTURY PRAWNEJ ORDO IURIS

www.ordoiuris.pl